Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 20 גראשען. | היינט 8 זייטען.

נייער פאלקסבלאט

№ 123 | Łódź, Wtorek, 27 maja 1930 r. | אכטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, כט אייר תר״ץ | № 123

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

אינזש. טשערניאקאוו געוועהלט אלס סענאטאר

ל וּ צ ק, 26. (טעלעפאניש) אין די וואהלען צום סענאט האבען געשטימט פון 506.407 וואהל בע־רעכטיגטע 112.330 מאן ד. ה. 23 פראצ. די גרעסטע צאהל שטימען — 38082 — האט בעקומען די אוק־ראינישע ראדיקאל סאציאליסטישע פארטיי (ליסטע 22) און האט בעקומען 2 מאנדאטען. דער בלאק פון די נאציאנאלע מינדערהייטען (ליסטע 18) האט בע־קומען 33,327 שטימען און 2 מאנדאטען, געוועהלט זענען געווארען אלעקסאנדער לעוויטשאניוסקי און אינזש. אברהם טשערניאקאוו. דעם 5. מאנדאט האט בעקומען די ליסטע פון סעלראב (נומער 36) מיט 27,466 שטימען.

בעת די פאריגע וואהלען האט די סאנאציע ליסטע בעקומען 4 מאנדאטען, איצט זענען די מאנ־דאטען פערטיילט געווארען צווישען די אוקראינישע סאציאליסטען און דעם מינדערהייטס־בלאק.

רעזולטאטען פון די סיים־וואהלען אין לידער קרייז

לידא, 26. (טעלעפאניש) בעת די וואהלען צום סיים האבען פון 321,255 וואהל־בערעכטיגטע געשטימט 99,109. פ.פ.ס. ליסטע נומער 2 האט בעקומען 2912 שט.; ווידזאלעניע 5120 שטימען; פויערים־פארטיי — 39,652 שט.; מינדערהייטס־בלאק (נומער 18) 5546 שט.; כ.ד. — 17,621 שט. ווייסרוסישע הראמאדע 24,591 שט. קאנדידאטען האבען בעקומען: פויערים־פארטיי — 4; ווייסרוסען — 2 און כ. ד. — 1.

געוו. מיניסטער גליוויץ פאהרט נאך א הלואה קיין אמעריקא

וואַרשא, 26. (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט) וויצע סענאט מארשאלעק גליוויץ איז ארויסגעפאהרען קיין אמעריקא, דארט וועט ער פיהרען אונטערהאנדלונגען מיט אמעריקאנער באנק קאנצערנע וועגען א הלואה פאר פוילען.

ארעסטירט א פ.פ.ס.־לאווניק פאר אויסרופען אין דער אנוועזענהייט פון מלוכה־פרעזידענט

וואַרשא 26. (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט) בעת הערר מלוכה־פרעזידענט איז אנוועזענד געווען אין מאקאוו און האט אויפ׳ן מארק פלאץ אויפגענומען פערשידענע דעלעגאציעס האט דער לאווניק פיאטראווסקי (פ.פ.ס.) אויסגעשריגען: גענוג מיט דער דיקטאטור, זאל לעבען דער סיים, זאל לעבען דעמאקראטיע. פיאטראווסקי איז באלד פערהאלטען געווארען. דער המון האט איהם אויס־געשלאגען, און מ׳האט איהם געמוזט מונטערען. א געשמירטע און קייטען האט מען איהם אפגע־פיהרט אין טורמע.

קופאן 10

1-טע סעריע

גרויסער פרעמיען-קאנקורס

פון „נייעם פאלקסבלאט"

צושטעלען בלויז 10 קופאנען

שנייד אוים דעם קופאן!

Ciechocinek

וולאצלאווסקא גאס

„Wiktorja" ווילא

Dr. med. W. ŁASKI

אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען

נעמט אן פון 5-טען יוני 1930

בעקאנטמאכונג.

דערמיט ווערט בעקאנט געמאכט, אז די בעקאנטע

ווארשאווער הורטאווניע פון פעלץ-ווארען

G. OFENGENDEN

ערעפענט מיט׳ן היינטיגען טאג אן׳אבטיילונג אין לאדז

אויף זאוואדזקא 1, פריהער (שייבלער׳ס הויז)

טעלעפאן 191-05

און עמפפעהלט א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע פעלצען פון ערשטקלאסיגער קוואליטעט צו הורט-פרייזען.

בעמערקונג: בלויע און זילבערנע פוססען שטענדיג אויף לאגער

הורט! דעטייל!

אין היינטיגען נומער

געפונען די לעזער

דעם 10. קופאן

צו דער ערשטער סעריע

פון גרויסען פרעמיען-קאנקורס

פון „נייעם פאלקסבלאט"

די קופאנעס וועלען אנגענומען ווע־רען אין דער אדמיניסטראציע היינט, דינסטאג, מארגען, מיטוואך און איבערמארגען דאנערשטאג.

די קופאנעס דארף מען אריינלעגען אין קאנווערטען אויף וועלכע ס׳דארף זיין אויסגעשריבען דער נאמען, פאמי־ליען און אדרעס פון זאמלער.

אין מארגענדיגען נומער וועט שוין זיין געדרוקט די ערשטע רשימה פון די זוכה בגורל אינ׳ם קאנקורס.

פאר די לעזער, וועלכע עס פעהלען איינער אדער מעהר קופאנעס, וועט אין מארגענדיגען נומער געדרוקט זיין א צוגאב-קופאן.

די צווייטע סעריע

פון גרויסען פרעמיען-קאנקורס

וועט זיך אנהויבען

אין פרייטאג-נומער פון

„נייעם פאלקסבלאט"

Dr. Donchin

ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

מאניושקי 1, טעל. 209-97

נעמט אן פון 9–1 מיטאג און פון 4–7 אווענד.

א מעבלירט צימער

אין צענטרום שטאט מיט א בעזונדערען איינגאנג,

ווערט געזוכט

צו דינגען פון זאפארט.

אפערטען אין אדמ. אונטער ליטערע „R" 7078

DR. MED.

L. Pikielny

אוראלאג

ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקייט

8 NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעהמט אן פון 4–7 אווענד.

את רגשי השתתפותנו החמה הננו מביעים לחבר הועד של ההסתדרות הציונית בלודז מר בנימין גוטער לרגלי האסון הגדול שקרהו במות עליו

אשתו ז״ל

בעבודתו למען בנין ארץ ישראל ימצא את נחומיו!

ועד ההסתדרות הציונית

ועד „קרן היסוד"

ועדת „קרן הקימת לישראל"

7072

צו דער עפענטליכקייט!

אין צוזאמענהאנג מיט דעם אנאנס פון בלעכער און דעקער צעך אין „נייעם פאלקסבלאט" פון 18/5 ד. י. וועגען דער בע־ליידיגונג פון מיין אנגעשטעלטען שליפקאוויטש אויפ׳ן בלע־כער און דעקער-צעך זאוואדזקא 4 אין דער פערזאן פון סטארשע ה׳ סענדעראוויטש, ערקלער איך, אז ער האט קיין רעכט נישט געהאט ארויסצוטרעטען אין מיין נאמען, ווייל איך געפון מיך אין די בעסטע בעציהונגען מיט׳ן דערמאהנטען בלע־כער און דעקער-צעך.

מיט אכטונג

מ. י. שארף, דאך-פאפע-פאבריק

דערמיט ציה איך צוריק מיין בעליידיגונג געגען סטארשע פון בלעכער און דעקער-צעך, זאוואדזקא 4 ה׳ סענדעראוויטש און בעט ביי איהם ענטשולדיגונג, פערזיכערנדיג, אז אזעלכעס וועט זיך מעהר נישט ווידערהאלען. אלס צייכען פון חרטה שפענד איך 100 זל. לטובת דעם דערמאהנטען צעך.

מיט אכטונג שליפקאוויטש.

7069

אנאנסן אין „נייעם פאלקסבלאט" האבען דעם גרעסטען ערפאלג!

7-קלאסיגע שולע און פרעבלשולע פון די רענאמירטע ערציהונגס-אנשטאלט

קאצענעלזאן-נאחומאב

8 נאר לודקא 8 (צווישען נאוואמיעסקא און וסכאדניא)

טעלעפאן 177-01 (פון 11 ביז 2)

קינדער אין שול-צוואנג עלטער ד. ה. פון 7 ביז 15 יאהר ווערען אנ־גענומען אין די קלאסען: A, B, C, I, II, III, IV

אין פארבערייטונגס-קלאס A° ווערען אנגענומען ענטוויקעלטע קינדער פון 7-5½ יאהר. אין די פרעבל-שולע (שפיל-שולע) קינדער פון 3-7 י.

חוץ דעם אלגעמיינעם שול-פראגראם, קענען די ארטאדאקסישע קינדער גענים פון נאכמיטאג-חדר וואו ס׳ווירד בעלערנט גרונדליך אלע למודי-קודש, דהיינו: חומש, רש״י, נ״ך, גמרא, ותוספות דורך מלמדים-ספעציאליסטען אונטער דער פערזענליכער השגחה און הנהלה פון בעוואוסטען למדן ר׳ יעקב בנימין קאצענעלזאן

בעמ.: די צאהל שעה׳ען, ווי אויך מלמדים פאר למודי-קודש זענען היי-יאהר בעדייטענד פערגרעסערט.

פאר פיזיש שוואכע קינדער, ווי אויך פאר אונבעמיטעלטע עגזיסטירט א

נאכמיטאג שולע | ביז 50% בילינער | נאכמיטאג

נאכמיטאג חדר | | פ עבלשולע

יודישע קאָלא אַרויסגעשיקט א פּראָטעסט צום ענגלישען פּאַרלאַמענט און לאָרדען-הויז

וואַרשאַ, 26. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָר־רעספּאָנדענט) דאָס יודישע קאָלא אין סיים און סע־נאַט האָט אַרויסגעשיקט א פּראָטעסט אין ענגלישען פּאַרלאַמענט און צום לאָרדען הויז געגען שליסען די עמיגראַציע קיין א"י, אינ'ם פּראָטעסט ווערט אָנגע־וויזען אַז ענגלאַנד האָט פליכטען בנוגע די יודען און די האָייגע פליכטען פליסען אַרוי'ס פון דער באַלפור דעקלאַראַציע און פון'ם ענגלישען מאַנדאַט. די קאָלא ערקלערט, אַז זי וועט אויפ'ן שאַרפסטען אופן קעמפען וואו זי וועט נאָר קענען געגען דער עולה, וואָס ווערט אָפּגעטאָן דעם יודישען פאָלק.

וואַרשאַ, 26. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָר־רעספּאָנדענט) די אגודת הרבנים האָט אַרויסגעשיקט א פּראָטעסט צו דער ענגלישער רעגירונג פאַר אָפּ־שטעלען די אימיגראַציע קיין א"י.

פּאַליטישער קאָמיטעט פון דער יודישער אַגענץ

וועט אָפּהאַלטען זיין זיצונג דעם 16. יוני

וואַרשאַ, 26. (טעלעפאָניש דורך יט"א). דעפּ. פאַרבשטיין האָט היינט דערהאַלטען א טעלע־גראַמע פון ציוניסטישען עקזעקוטיוו, אַז דער פּאָלי־טישער קאָמיטעט פון דער יודישער אַגענץ, וואו דעפּ. פאַרבשטיין איז א מיטגליד וועט אָפּהאַלטען זיינע זיצונגען דעם 16. יוני אין פּאַריז אָדער לאָנדאָן.

די טאָגעאָרדנונג פון די זיצונגען וועט זיין די איצט געשאַפענע לאַגע פאַר'ן ציוניזם און שייכות מיט דעם אימיגראַציע־פאַרבאָט. עס וועלען דערוואַרט ווערען וויכטיגע בעשלוסען.

„זייט גרייט צו דער עליה אין די טויזענטער"

אויפפאָדערונג צום „החלוץ" פון ארץ־ישראל

לידאַ, 26 [י. ט. א. טעלעגראַפיש] אין לידאַ איז היינט סאַנגעקומען א ראַיאָן - צוזאַמענפאָהר פון „החלוץ" ס'איז אָנגענומען געוואָרען א פּראָטעסט - רעזאָלוציע געגען דער אימיגראַציע־גזירה, די קאָנ־פערענץ האָט אָפּגעשיקט א דעפּעשע צום עקזעקוטיוו פון וועלט - פאַרבאַנד „החלוץ" אין וואַר־שאַ. אין דער דעפּעשע ווערט צווישען אַנדערע'ן גע־זאָגט ; אַז קיין שום זאַך וועט אונז נישט אָפּשרע־קען און נישט אָפּהאַלטען". בעקומען א דעפּעשע פון א סטודענטען - פעראיינונג פון חיפה'ר טעכניקום, אין וועלכער ס'ווערט גע־זאָגט ; „זייט גרייט צו דער עליה אין די טויזענטער, מ'ר וועגען מיט א"י".

ס'זענען אויך אָנגעקומען דעפּעשעס פון טבריה, עמק, כנרת און אַזוי ווייטער, אַלע דעפּעשען האָבען איין אינהאַלט : פאַרלירט נישט דעם מוט ! החלוץ בעקומט טאָג - טעגליך צענדליגע דעפּעשען פון פעריש'דענע שטעט מיט פּראָטעסטען געגען אָפּשטעלען די אימיגראַציע.

וואַרשאַ 26 [י. ט. א. טעלעגראַפיש] דער עקזעקוטיוו פון וועלט - פאַרבאַנד „החלוץ" האָט

דער צוטרוי' ווערט געבראָכען

לואי ליפּסקי וועגען דער אימיגראַציע־גזירה

ניו-יאָרק. (יט"א) דער פּרעזידענט פון דער ציוניסטישער פעדעראַציע אין אמעריקא ה' לואי ליפּסקי האָט פעראָפענטליכט אן אָפיציעלע ערקלע־רונג וועגען דער אָפּשטעלונג פון דער אימיגראַציע קיין א"י אין וועלכער עס ווערט געזאָגט : 3

די אָפּשטעלונג פון דער אימיגראַציע קיין א"י איז א פאַרנדתריגע פערגוואַלטיגונג פון א"ר מאַנדאַט דער צוטרוי, וועלכען די ציוניסטען האָבען געשענקט גרויס־בריטאַניען, האַלט ביים איינברעכען, דער איינ־ציגער וועג פאַר ענגלאַנד צוריקצוגעווינען דעם צו־טרוי פון מליאָנען יודען איבער דער גאַנצער וועלט פיהרט דורך, דער באַלדיגער עפענונג פון די טויערען פון א"י וואָס זענען געשלאָסען געוואָרען פון רייך־פּאָליטישע מאָטיווען.

ניו-יאָרק, (יט"א) אויף א באַנקעט וואָס דער פּרעזידענט פון אַדמיניסטראַטיוו־קאָמיטעט פון דער „יודישער אַגענץ" ה' פעליקס וואַרבורג ער־קלערט, צוו. אנד. האָט ער גלויבט, אַז די אָפּשטע־לונג פון די איינוואַנדערונגס־סערטיפיקאַטען קיין א"י איז בלויז א צייטווייליגע, יודען האָבען אָבער דאָס רעכט צו פאָרזיכען, האָט ה' וואַרבורג צוגעגעבען, אַז די בריטישע רעגירונג זאָל עפּעס טאָן כדי צו בערוהיגען די יודען אויף דער גאַנצער וועלט.

פּראָטעסט פון רומענישע און ליטווישע יודענטום

געגען אָפּשטעלען די אימיגראַציע קיין ארץ־ישראל

בוקאַרעשט, (יט"א) די ידיעות וועגען אָפּ־שטעלען די אימיגראַציע קיין ארץ־ישראל האָט אין די היגע יודישע קרייזען געמאַכט א שווערען איינ־דרוק, עס זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען פּראָ־טעסט־טעלעגראַמען צו דער ענגלישער רעגירונג. עס איז בעשלאָסען געוואָרען צונויפצורופען א דרינגענדע בעראַטונג פון אַלע יודישע אָרגאַניזאַציעס, כדי א־צונעהמען שטעלונג צו דער געשאַפענער לאַגע.

קאָוונע, (יט"א) די נייע איינוואַנדערונגס - גזירה אין פּאַלעסטינא האָט אין קאָוונע אַרויסגערופען א גרויסע אויפרעגונג. עס ווערען אַנגעראַנזשט ספּע־ציעלע פּראָטעסט־פערזאַמלונגען מיט'ן אָנטייל פון שאָוונער יודען.

פּראַג, (יט"א) די לייטונג פון ציוניסטישען לאַנד־פערבאַנד אין טשעכאָסלאָוואַקיען האָט איבער־געשיקט דעם קאָלאָניאַל־אַמט א טעלעגראַ, א פּראָ־טעסט־דעפּעשע געגען דער אָפּשטעלונג פון דער אימיגראַציע קיין ארץ־ישראל, אַנ'ענגלישע דעפּעשע האָט אויך איבערגעשיקט דעם קאָלאָניאַל־אַמט דער „החלוץ"־פערבאַנד אין טשעכאָסלאָוואַקיע. אין א גאַנצער רייה שטעט זענען פאָרגעקומען פּראָטעסט־מיטינגען ביי א זעהר צאָהלרייכער בעטייליגונג.

ליטווישע רעגירונג צוריקגע־צויגען די סובסידיעס

פאַר די „אָרט"־שולען און דעם יודישען טעאַטער

קאָוונע, (יט"א) די ליטווישע רעגירונג האָט צוריקגעצויגען די בודזשעטיגע סובווענץ פאַר די יודישע פּראָפעסיאָנעלע שולען פון „אָרט". ווער פּאַסט האָט אין די יודישע קרייזען אַרויסגערופען א פערביטערונג. די רעגירונג האָט אויך אָפּגענומען די סובסידיע ביים יודישען טעאַטער. וועלכער האָט דערוּבער זיך געמוזט שליסען.

פּוילישער פּראָטעסט אין בערלין

צוליב די געשעהענישען אויף דער דייטש־פּוילישער גרעניץ

מאַריענווערדער, 26 [א. ט. א.]. אין דער נאַכט פון שבת אויף זונטאָג איז אויף דער פּוי־לישער דייטשער גרעניץ פאָרגעקומען א זעהר טרויעריגער פאַל, וואָס עס האָט געבראַכט צו א שיסעריי צווישען דער דייטשער און פּוילישער גרעניץ־וואַך.

צוויי פּוילישע בעאַמטע פון דער גרעניץ - פּאָ־ליציי זענען צופעליג פערקראָכען אויף דער דייט־שער טעריטאָריע און זענען אַריין אין דער דייטשע גרעניץ - פּאָליציי געביידע אין נייהאָפען. די דייט־שע וואַך פון דער געביידע האָט די צוויי פּוילישע בעאַמטע געוואָלט פערהאַלטען, די האָבען זיך גע־געגעשטעלט און בענוצט זיך דער־בי" מיט געוועהר. איינער פון די דייטשע בעאַמטע איז פערוואונדעט גע־וואָרען; די דייטשען האָבען צוריק געשאָסען.

די שיסעריי, וועלכע איז געהערט געוואָרען אויף דער פּוילישער גרעניץ - זייט האָט צוגעצויגען די אויפמערקזאַמקייט פון דער פּוילישער גרעניץ - פּאָ־ליציי, וועלכע זענען אַוועק בעפרייען זייערע פערהאַל־טענע חברים, עס איז געקומען צו א שטאַרקע שיסעריי. פון דער דייטשער זייט זענען דאָ לייכט פערוואונ־דעטע דער פערהאַלטענער פּוילישער גרעניץ־בעאַמ־טער איז שווער פערוואונדעט אין בויך.

ווי עס ווערט מיטגעטיילט פון וואַרשאַ זענען די פּוילישע גרעניץ־בעאַמטע פערשלעפּט געוואָרען אויף דער דייטשער זייט.

וואַרשאַ 226 [טעלעפאָניש פון אונזער סיים־קאָרעספּאָנדענט] אין צוזאַמענהאַנג מיט די געשעהע־נישען אויף דער דייטש פּוילישער גרעניץ גיט מען אָבער אַן אויף דער פּוילישער זייט פון דער גרעניץ האָט מען געפינען סמנים פון בלוט, פון דעם הייסט מען אַז דער אונטער קאָמיסאַר לישקעוויטש איז פער־וואונדעט געוואָרען אויף דער פּוילישער טעריטאָריע.

וואַרשאַ 26 [טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט] דער אויסערן - מיניסטער זאַלעסקי האָט בעאויפטראָגט דעם פּוילישען אַמבאַסאַדאָר אין בערלין אַז ער זאָל אין צוזאַמענהאַנג מיט די געשעה־נישען אויף דער דייטש - פּוילישער גרעניץ אַר־בערגעבען דעם דייטשען אויסערן־מיניסטער א פּראָ־טעסט. אין די פּאָליטישע קרייזען האַלט מען, אַז ס'וועט געשאַפען ווערען א געמישטע פּויליש־דייטשע קאָמיסיע כדי אויסצופאָרשען דעם ענין.

וואַרשאַ 26 [טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעס־פּאָנדענט] היינט איז פאָרגעקומען א זיצונג פון מי־ניסטאָר'ען - ראַט אונטער'ן פאָרזיץ פון פּרעמיער סלאַוועק ס'זענען בעהאַנדעלט געוואָרען א רייה ניערט־שאַפטליכע פראַגען, נאָכדעם זענען אויסגערעדט גע־וואָרען די געשעהענישען אויף דער פּויליש - דייטשער גרעניץ.

„דיסעלדאָרפער" מערדער דערצעהלט,

ווי אַזוי ער האָט אויסגעפיהרט זיינע אָנפאַלען

דיסעלדאָרף 26 [אטאַ] ווי מיר האָבען שוין געמאָלדען איז זיך דער דיסעלדאָרפער פּאָליציי געלונגען צו אַרעסטירען דעם מאַסען - מערדער, וועלכער, האָט צוליב זיינע סאַדיסטישע מאָרדען, גע־האַלטען אין שרעק די גאַנצע שטאָט, דער אַכזרי'ת־דיגער מערדער פעטער קירטענס, חוץ נישט אַרוי'ם קיין שום חרטה און דערצעהלט בפרטיות וועגען יע־דען מאָרד, קירטענס איז זיך אויך מודה, אַז ער איז דאָס געווען דער מחבר פון די בריף צו דער פּאָ־ליציי, וועגען אָרט, וואו דער מערדער האָט בעגראָבען זייגע קרבנות.

ווייטער דערצעהלט קירטענס אַלע איינצעלהיי־טען ווי אַזוי ער האָט אויסגעפיהרט יעדען מאָרד און אַנפאַל, ער האָט געפיהרט א גאַנץ גענוי'ע עוי'ענץ פון אַלע מאָרדען, וועלכע ער האָט אויסגעפיהרט.

די פּאָליציי פיהרט איצט אַדורך קאָנפראָנטאַציעס פונ'ם מערדער מיט אַלע די, וועלכע זענען דורך איהם בעפאַלען געוואָרען און דורך א צופאַל גערעטעט געוואָרען פון טויט, קירטענס דערקענט אַלע אַזוי גיט אַז געני' דאָס אָרט, וואו ער איז זיינע קרבנות בעפאַלען און ווי אַזוי די האָבען זיך אַרויסגערעדט פון זייגע הענד.

א טאָג פאַר'ן אַרעסט פון קירטענס האָט ער זיך מודה געווען פאַר זיין פרוי' אַז ער איז דאָס דער געזוכטער „דיסעלדאָרפער מערדער", לכתחילה האָט די פּאָליציי געהאַט אַרעסטירט אויך קירטענס פרוי, מ'האָט זי אָבער באַלד בעפרייט.

יודישע שאַכמייסטערס פון פּראַג און ברין

פּראַג, (יט"א) דער יודישער שאַך־שפּילער. ס. פלאָהר האָט אין לעצטען טורנע בעקומען דעם טיטול שאַכמייסטער פון דער שטאָט פּראַג אויף 1930. אויך דער שאַכמייסטער פון ברין פאַר 1930 א. סיטעל, איז א יוד, דער ברינער שאַך־טורנע איז פאָרגעקומען פאַריגע וואָך.

העברעאישע 7-קל. קאָאָעדוקאַציאָנס-שולע

„יבנה"

צעגעלניאַנאַ 75, טעל. 134-13

די לייטונג פון דער שולע מעלדעט, אַז עס ווערען אָנגענומען איינשרייבונגען אין אַלע קלאַסען, ווי אויך אין די פּרעבעל-שולע און A°. ניי-איינגעשריבענע קינדער דאַרפען ביילייגען געבורט-צייגנישען ווי אויך בעשטע-טיגונגען אויף געשטעלטע פּאָקען.

די קאַנצעלאַריע פון דער שולע איז טעטיג פון 8 ביז 2 נאָכמ.

אַכטונג, מיטגלידער פון בעקער-צעך!

דערמיט האָבען מיר דעם כבוד אייך איינצולאַדען אויף דער

אַלגעמיינער פערזאַמלונג,

וועלכע קומט פאַר היינט, דינסטאָג, ד. 27. מאַי, 7 אָווענד צום 1-טען טערמין און 8 אָווענד צום 2-טען טערמין, וועלכע וועט זיין גילטיג אָהן אונטערשיד פון דער צאָהל אָנוועזענדע.

טאָג-אָרדנונג: 1) בעריכט פון דער רעוויזיאָנס-קאָמיסיע, 2) וואַהלען פון 1 סטאַרשע, 2 פּאָדסטאַרשעס, 8 פערוואַלטונגס-מיטגלידער און 4 פערטרעטער, 3 אין דער רעוויזיאָנס-קאָמיסיע, 5 אין שידס-געריכט און 2 פערטרעטער.

בעמ.: די מיטגלידער, וואָס וועלען זיין שולדיג מעהר ווי 1 חודש ביי־טראָג ביז מאַי, וועלען לויט'ן § 12 פון סטאַטוט אויף קיין פאַל צו דער פערזאַמלונג נישט צוגעלאָזען ווערען. די פערוואַלטונג.

היינט און פאָלגענדע טעג!

קינאָ אין גאָרטען!

היינט און פאָלגענדע טעג!

דער מעכטיגסטער פילם פון מענשליכע ליידען, וואָס שפּילט זיך אָפּ אין ניו-יאָרק און אויף די מאַלאַיִשע אינזלען א. ז.

אין די הויפּט-ראָלען:

DOROTA MACKAILL i MILTON SILS

ZYGFRYD ARNO - אין דער הויפּט-ראָלע:

„זרין שקלאַפין"

נעכסטער פּראָגראַם: „קאַוואַלירען-בונט"

Kino Spółdzielni

Sienkiewicza 40.

די פּרייזען זענען בעדייטענד פערקלענערט געוואָרען.

אָנהויב אין געוו. טאָג 4 נמ. שבת, זונטאָג 2 ביי־טאָג, לעצטער סעאַנס 10 אָווענד אויפ'ן 1-טען סעאַנס זענען די פּרייזען פון אַלע פּלעצער צו 60 גר.

היינט און פאָלגענדע טעג! גרויסער רעווע, אַציאָנס-פילם, וואָס יעדער איינער מוז עס זעהען!

„סעקסועלע היגיענע"

אַכטונג! לויט דער פעראָרדנונג פון דער מאַכט ווערען די סעאַנסען געגעבען בעזונדער פאַר פרויען און פאַר מענער

פאַר מענער: דינסטאָג דעם 27/5, מיטוואָך ד. 28/5, דאָנערשטאָג ד. 29/5, שבת ד. 31/5 און זונטאָג דעם 1/6

פאַר פרויען: פרייטאָג דעם 30/5 און מאָנטאָג דעם 2/6. דאָס בילד ווערט דעמאָנסטרירט אהן מוזיק

קינאָ-טעאַטער

ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

(ביים פּלאַץ קערשעלני)

בעמ.: בעת דער פּויזע קאָנצערט אויף מאַגנעטישע מאַרקאָני-ראַדיאָ

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז
27 מאי 1930

דער פחד
האט גרויסע אויגן

די גזירה אויף דער איינוואנדערונג קיין ארץ־ישראל האט ארויסגערופן גרויס פערביטערונג אין דער יידישער וועלט. דאס איז נאטירליך און פערשטענדליך. אבער צו וואס טויג דאס מגזם זיין, צו וואס נאך איבערטרייבן, צו וואס פרעגן פאלשע ידיעות, וועלכע זאלען נאכהער מערן אפ־געלייקענט? איבערהויפט איז נישט צו פערשטיין פאר וואס דער „דואר היום" דער ארגאן פון די רעוויזיאניסטען בעמיהט זיך צו ברענגען פאנטאס־טישע ידיעות וואס זאלען שרעקן דעם עולם, צי װילען זיי דערמיט בעווייזען, אז זיי זענען געווען גע־רעכט, אז זיי האבען פאראויסגעזעהן, אז עס וועט אזוינס געשעהן?

די טאקטיק דערמאהנט יענעם קליינשטעטלדי־גען חכם, וואס ווייסט אלץ פאראויס, אבער וואס העלפט פון וויסען פאראויס, ווען ער ווייזט נישט אן די מיטעל, דורך וועלכע מען זאל זיך קענען שיצען פאר'ן אומגליק. אלע ווייסען, אז עס איז בעסער צו טוערען א הויז פון ציגעל, איידער פון האלץ, אלע ווייסען, אז פון אייזן־בעטאן איז זיכערער פאר פייער און פאר וואסער ווי פון האלץ און דער־צו נאך געדעקט מיט שטרוי, פונדעסטוועגען וועט עס זיין א לויג לרש, ווען מע וועט קומען צום פייער און א הם פארלעגען ער זאל בויען זיין כאט־קע פון אייזן־בעטאן, אלע ווייסען און פערשטעהן, אז אריינבעקומענדיג פופציג טויזענד יידען אין לאנד א יאהר, און האבען אזא יענעם לעגיא, א בעוואר־פענטע זעלבסטשוץ, איז גאר אומשען. אבער ווי אזוי מאכט מען עס? וואו איבערצייגט איז דא דורכגעפאלען איז קודם כל דורכגעפאלען דער רעוויזיאניזם. ער האט דאך כסדר נאר דערצעהלט, וואס מיר פארע־רען, ער האט אבער נישט דערצעהלט, אז זיך נישט גערעכענט מיט דעם, וואס אנדערע פארערען. ער האט געפאדערט אן איינוואנדערונג פון פופציג טוי־זענד א יאהר, און האט נישט געזעהן, אז מען קען פאר די פאר טויזענד חלוצים פערמאכען די טיר.

עס געהט איצט אין דער וועלט א פראטעסט־בעוועגונג געגען דער גזירה, דאס איז נאטירליך און אפשר אויך נוצליך. אבער אויב מען פראטעסטירט דארף מען דאך וויסען וואס מען פאדערט, דארפען ארויסגעגעבען ווערען לאזונגען שלאגווערטער און נישט יעדער זאל זיך אויסטראכטען זיינע לאזונגען, נישט יעדער זאל שרייען וואס עס קומט אהם נאר אויף דער צונג, אט לייענען מיר, אז אין ווילנא איז געווען אזא דעמאנסטראציע און עס האט זיך גע־הערט געשרייען געגען ענגלישע מאנדאט, ענגלאנד זאל אפגעבען דעם מאנדאט אויף ארץ־ישראל, און אזוי ווייטער.

געזיים און מען און כעס אויף ענגלאנד, מען דארף דאך אבער פערשטעהן, אז נישט ענגלאנד קען, נישט ענגלאנד וועט אומיצען אפטרעטען דעם מאנדאט, נישט עס איז דא א מאכט אין דער וועלט, וואס זאל וועלען און קאנען צווינגען ענגלאנד אפ־צוזאגען זיך פון מאנדאט. דערפאר דארף מען נישט פערגעסען אז מיט דער פארערונג קומען מיר ווידער אין א קאנפליקט מיט די אראבער, וועלכע זענען דווקא צופרידען מיט'ן ענגלישען מאנדאט און האבען געפאדערט, אז אויך איבער סיריען זאל ענגלאנד או־בערנעהמען דעם מאנדאט, אט די פאדערונג האבען די אראבער געשטיצט מיט אן אויפשטאנד, וועלכער האט געדויערט יאהרען, און זיי האבען גאר נישט דערגרייכט. פראנקרייך האט זיי נישט געטוהן די טובה און האט זיך פון מאנדאט איבער סיריען נישט אפגעזאגט לטובת ענגלאנד. היינט ווי שטעלט מען זיך פאר, אז ענגלאנד זאל אונז טוהן די טובה, ארויסלאזען פאלעסטינא פון האנד געגען דעם ווילען פון דער אראבישער בעפעלקערונג? מיט אזא פאר־דערונג פערשארפט מען נאר דעם קאנפליקט און מען מאכט נאך בולטער די סתירה צווישען אונזערע אינטערעסען און די אינטערעסען פון די אראבער, מען שטויסט ענגלאנד נאך מעהר אויף דער זייט פון די אראבער און דאס איז דאך געווים נישט גע־וואונשען.

אויך די פאדערונג פון העמיסיעס, אז די אלטע פיהרער זאלען אפטרעטען און אויף זייער ארט זאלען קומען אנדערע, איז נישט אויפ'ן ארט. אדרבא, אין א עלכע צייטען קומט געוועהנליך א קאאליציע, א געשלאסענער פראנט פון אלע פארטייען און גרופען, אין אזעלכע צייטען, איז יעדע סעצעסיע נישט אויפ'ן ארט, און יעדע פארטיי־אמביציע געפעהרליך. ארץ ישראל איז נישט קיין ענין פון א פארטיי און נישט קיין געגענשטאנד פון גרופען־פאליטיק, אויב אין נארמאלע צייטען נוצט אפשר א פארטיי אויס דעם סענטימענט פאר אהרע צוועקען, איז אין א אנגעצויגענער צייט און א ערנסטען מאמענט ארץ ישראל א ענין פון כלל־ישראל.

ש. י. סטופניצקי.

קוזיסטישע צייטונג רופט
„הרג'ענען זשיראנעס און צינדען שוהלען"

בוקארעשט, (יט"א) דער ס.ר. העבוטאט לוטשיאן האט אינטערפעלירט אין פארלאמענט פאר־וואס מען נעהמט נישט אן קיין מיטלען געגען דעם ארגאן פון קוזא און קאנסטאנצא, וועלכער רופט די קריסטליכע בעפעלקערונג צו „הרגענען די זשי־דעס און צינדען זייערע שוהלען". דער מיניסטער מארזשארו האט געענטפערט, אז דאס געהערט צום פראקוראר און ער מעט ווענען דעם מעלדען דעם יוסטיץ־מיניסטער.

„אפמאך פון ענגלאנד מיט די אראבישע דעספאטען"
העברעאישע און אראבישע פרעסע וועגען דער אימיגראציע־גזירה

ירושלים, (יט"א) אזוי די העברעאישע, ווי די אראבישע פרעסע בעהאנדעלט טעגליך די פראגע וועגען דער פאליטישער לאגע אין ארץ־ישראל. מאס האט זיך געשאפען נאך דער אפשטעלונג פון דער חלוצים־אימיגראציע קיין ארץ־ישראל.

„הארץ" שרייבט: „מיר יודען זענען אין דער וועלט א פאקטאר, וואס קען נישט גרינגשעצט ווערען, מיר מוזען מאבילוזירען אין דער דאזיגער שווערער שעה אונזער נאציאנאלע ווילען אין א"י און אונזערע נאציאנאלע קרעפטען מחוץ א"י — און מיר וועלען געווינען".

„דואר היום" שרייבט: מיר מוזען זיך פערטיי־דיגען, ווייל מיר האבען נישט קיין אנדער הייםלאנד אויסער דער זון.

„דבר" שרייבט: אז גרויסבריטאניען האט גע־שלאסען אן אפמאך מיט די אראבישע דעספאטען מיט'ן צוועק צו זיכערען די בריטישע ממשלה און די פארהערשאפט פון די אראבישע פעאדאלען אויפ'ן חשבון פון די יודישע מאסען אויף דער וועלט און די אראבישע מאסען און פאלעסטינא. דאס קען נישט אויסהאלטען. מיר וויסען נישט, ווי אזוי צו ברעכען דעם דאזיגען אפמאך, מיר וויסען אבער, אז מיר מוזען אהם ברעכען אדער מיר וועלען פערלירען אונזערע עלעמענטארסטע רעכט.

די אראבישע פרעסע איז געטיילט אין אהרע מיינונגען בײַ דער אפשאצונג פון דער לעצטער אימיגראציע־פעראָרדנונג. אזוי וואונדערט זיך „מעראאת על שארק" וואס די יודען מאכען אזא רעש איבער אזא וועניג־מערטען ענין. וואס מאלטע שוין די יודען געטוהן ווען די רעגירונג וואלט די אי־מיגראציע קיין ארץ־ישראל אינגאנצען געשלאסען נישט קוקענדיג אבער אויף דעם, שרייבט די אראבישע צייטונג זעהען מיר, אראבער, ווי אונזער לאנד גליטשט זיך ארויס פון אונז. אללאה זאל אונז העלפען!

דער „פאלעסטיין" דאגעגען בעטראכט די אפ־שטעלונג פון דער אימיגראציע אלס די צושטערונג פון די יודישע האפנונגען ארויפצובויען אין פאלעסטינא א יודישע נאציאנאלע היים.

ד"ר ווייצמאן האט אלע אקציעס פערבונדען מיט ענגלאנד
„מאנטשעסטער גארדיאן" וועגען ד"ר ווייצמאן און דער איצטיגער לאגע אין ציוניזם

לאנדאן, (ט"א) דער „מאנטשעסטער גאר־דיאן" פערעפענטליכט אן ארטיקעל פון זיין לאנדאנער קארעספאנדענט אין וועלכען ער שרייבט צווי־אנדר.:

איך האב שוין אנגעוויזען אויף דער גרויסער אויפרעגונג צווישען די ציוניסטען ארום דער אפשטע־לונג פון דער ווייטערער יודישער אימיגראציע קיין א"י. וועלכע זיי בעטראכטען אלס א פערראט פון דער בריטישער רעגירונג, אימיגראציע־סערטיפי־קאטען, וועלכע זענען שוין געווען ערטיילט, זענען צוריקגעצויגען געווארען און דאס איינקויפען לאנד פאר יודישע גרעלער איז איצט אפגעשטעלט געווא־רען פון דער זשע. סימפסאן וועט נישט אפגעבען זיין בעריכט.

דער נייער קריזיס טרעפט שווער דאס פרעסטי־זש פון דר. ווייצמאן. ער איז געווען אין מאנ־טשעסטער, און פיל וועלען זיך דערמאהנען אז ער האט פערפולקאמט זיינע מעטאדען בײַם פראדוצי־רען אצעטאן, וואס איז געווען אזוי אזוי וויכטיג פאר אונזער לאנד בעת דער מלחמה. דר. ווייצמאן האט אלע זיינע אקציעס פערבונדען מיט דער לאיא־ליטעט לגבי דער בריטישער רעגירונג און האט אויף הונדערטער פלאטפארמען פערטיידיגט די דאזיגע רע־גירונג. זיין שטעלונג איז מיטאמאל געווארען אומ־מעגליך. און איך האב שוין זאגאר געהערט אנדייד־טונגען וועגען זיין רעזיגנאציע פון דער אנפיהרער־שאפט מיט דער ציוניסטישער ארגאניזאציע. איך האף, אז די קלאגען וועלען זיך נישט בעשטעטיגען, נאר אויב אפילו א העלפט הערפון, וואס איך האב געהערט, איז אמת, איז עס נישט אזא כאליקע גרונד.

עס איז זיך שווער פארצושטעלען די ציוניס־טישע ארגאניזאציע אהן דר. ווייצמאן אין דער שפיץ, מחמת די נאנגצע בעוועגונג איז זיין שאפונג, און אנ־טער דער לייטונג פון א וועלכער עס איז אנדערער א ערנעגליכקייט וועט די דאזיגע אינטערנאציאנאלע ארגאניזאציע זיכער זיין בעדייטענד מעניגער פריינד־ליך צו אונזער לאנד.

ענגלאנד מוז מאנעווורירען
„עמעס" וועגען דער פעראָרדנונג פון דער ענגלישער רעגירונג

מאסקווע, (ט"א) דער מאסקווער „עמעס" האט פערעפענטליכט א לייט־ארטיקעל אין וועלכען עס ווערט בעהאנדעלט די פעראָרדנונג פון ענגלישען קאלאניאל־אמט אפצושטעלען די יודישע אימיגראציע קיין א"י. אנגעוויזענדיג, אז די ענגלישע רעגירונג איז געווען געצוואונגען ארויסצוגעבען אזא בעפעהל, לויט דער פאדערונג פון דער אראבישער דעלעגא־ציע אין לאנדאן, זאגט דער „עמעס", אז די ענגלישע רעגירונג האט זיך איצט אנגעהויבען צו שרעקען פאר די אראבער צוליב די ריזיגע שלאכטען, וואס האבען זיך צופלאקערט אין אינדיען און וועלכע ערמוטיגען די אראבער אין זייערע נאציאנאלע פאדערונגען, די ענגלישע רעגירונג איז דערפאר געצוואונגען צו מא־נעווורירען און ראטעווען איהרע פאזיציעס אין פא־לעסטינא אויפ'ן חשבון פון די יודען. „די ראזיגע קאן אונז מיניסטיר — זאגט דער „עמעס" — דערלאנגט דעם לעצטען טויט־קלאפ דעם ציוניזם און פערשליסט די טויערען פון פאלעסטינא פאר יודען, מאכענדיג א סוף צו דער באלפור־דעקלאראציע".

די בעזייטיגטע „וואלרעכטלאזע" שילער ווערן צוריק אנגענומען

מאסקווע, (יט"א) דער בילדונגס־קאמיסא־ריאט פון אוקראינע האט ארויסגעשיקט אין אלע שולען אינסטרוקציעס אז מען זאל אריינגעהמען אין די אנפאנגס־שולען און אין די מיטעל־שולען אלע שילער וועלכע מען האט אלס וואהלרעכטלאזע אויסגעשלא־סען פון די לערן־אנשטאלטען זינט 1928. וואס אנ־בעלאנגט די הויך־שולען זאל מען אין זיי צוריק אר־ריינגעהמען בלויז יענע סטודענטען וועלכע זענען איצט אויפגעשטעלט געווארען צוריק אין זייער וואהל־רעכט. די אינסטרוקציעס זאגען, אז אויף מייטער קען וואהלרעכטלאזיגקייט פון די עלטערען נישט דיענען אלס מאטיוו פאר נישט אנעהמען די קינדער אין די אנפאנג־שולען און אין די מיטעל־שולען אויף אר־קראינע.

די טראגעדיע פון אנגעפילטע שפייכלער
די הונגער־יאהרען זענען אוועק, אבער יודישע קינדער געהן אויס פון נויט

(קארעספאנדענץ צום „נייעם פאלקסבלאט")

פון פיער וואן פאאסען.

אין רומעניען איז איצט נישטא קיין הונגער. די שרעקליכע טרוקעניש, וואס האט ארויסגעצויגען דעם לעבענס־זאפט פון אלץ, וואס שפראצט אין משך פון עטליכע יאהר און אין בעסאראביען, איז ענדליך אין יאהר 1929 מילדער געווארען. אין דעם יאהר האט די נאטור געוויזען איהר חסד. א שפע פון ברכה האט אראפגענידערט אויף דער אויס־געטריקענטער, פערשמאכטער ערד. דער געשפענסט פון הונגער איז פערשוואונדען און די תבואה־פעלדער האבען אויפגעלעבט. בערג און טאהלען זע־נען ווידער גרין און זאנגען שאקלען זיך רייכע. פליהענדיג, דער שניט פון 1929 איז בעסער ווי מען האט געקאנט ערווארטען. די שפייכלער זענען איבערפולט, קיינמאל איז נאך נישט אנגעזאמעלט געווארען אזוי פיל תבואה ווי אין איצטיגען יאהר.

די שפע פון תבואה אין רומעניע, דערמאהנט אין די זיבען פעטע יאהרען, אונטער יוסף'ס פיהרער־שאפט, נאר מיט'ן איינציגען חילוק, וואס אין רומעני־ען איז די פעטקייט געקומען נאך יאהרען פון הונ־גער. דאס יאהר 1930 גיט הבטחות אויף אן אנדער פעטען יאהר. דאס קארן ווערט איצט פון טאג צו טאג רייפער און מען הערט שוין זיין ראטען געזאנג. עס זענען פערהאן אלע גוטע סימנים, אז דאס יאהר וועט נאך איבערשטייגען מיט זיין ברכה דאס פער־גאנגענע יאהר.

אבער כאטש די הונגער־יאהרען זענען שוין אריבער אין רומעניען און זיי זענען א זאך פון דער פערגאנגענהייט, ליידען די יודען אין טשערנאוויץ און בעלץ, אין קישענעוו און גאלאץ און אויך אין בוקארעשט פון נויט און א סך פון זיי געהען ממש אויס פון הונגער. ארום זיי איז זאטקייט און גרויסע שפע. אבער יודישע קינדער גוסס'ן פון מאנגעל אין ברויט. מען מאכט זיך א הארץ און מען טרייסט זיך, אז מען האט שוין איבערגעלעבט ערגערע צייט מען און מען וועט אויך די איצטיגע ביטערע צייט איבערלעבען. דער אלטער יודישער בטחון און אפטימיזם דערלאזט נישט, אז מען זאל זיך אונטערגעבען. און עס איז באמת א נס ווי זיי קע־נען זיך נאך האלטען אויף די פיס.

די תבואה ליגט אין די שפייכלער פון גאלאץ, שולריג, דערין און די אמעריקאנער קאנקורענץ אויף די אייראפעאישע מערק. רוסלאנד פערפלייצט דעם רומענישען מארק און א שמילשטאנד איז אריינגער־טרעטען אין רומענישען האנדעל. רוסלאנד גראבט אונטער דעם רומענישען האלץ־האנדעל, רוסלאנד האט צוקריפעלט דעם רומענישען פיש־האנדעל. רוסישער קאוויאר האט זיך ווידער בעוויזען אויף די טישען און די רעסטאראנען, נאכדעם ווי מען האט עס נישט געזעהען גאנצע 15 יאהר.

דער רוסישער קאוויאר קאסט מיט גאנצע 50 פראצענט ביליגער פונ'ם רומענישען. אבער ווי שווער די לאגע זאל נישט זיין, האט נאך דער רו־מענישער פישער פיש צום עסען. דער פויער האט נאך תבואה פאר זיינע הצטרכות און האלץ צו בויען און צו הייצען. ער איז ווארים און זאט. זיינע בהמות האבען פאשע, זיינע נאציאנאלע בגדים וועלען זיך נאך טראגען יאהרען־לאנג. ער לעבט נישט אין וואוילטאג, אבער ער לעבט אויך נישט אין דחקות. אבער דער יודישער סוחר, וועלכער האט פערקויפט סחורה צום רומענישען פויער אויף קרעדיט דעם לעצטען יאהר און אין פאריגען יאהר, האט נאך אלץ נישט בעקומען זיין געלט בעצאהלט. דער פויער קען נישט צאהלען זיינע חובות.

דער יודישער סוחר האט נישט קיין בהמות צום קוילען, ער האט נישט קיין מילך און האט נישט קיין שפייכלער מיט תבואה. דער יודישער סוחר און הענדלער זענען צוגעריקט צום וואנד. ווען דער הונגער האט געבושעוועט אין בעסאראביען, זענען די יודען געווען די הויפט־ליידענדע, איצט אהן הונגער, איצט, ווען די ערד איז פריינדליך, ליידט ווידער דער יוד.

עס איז נישט קיין גוזמא, אז די יודען געהען אויס פון הונגער. די יודישע צדקה־חברות האבען מאנטשעגליך פאר זיך פאלען פון גרויסער יודישער נויט. קיינער אין רומעניען, א חוץ בלינדע פאנאטיקער פון דער קריסטליכער אנטיסעמיטישער ליגע אונטער דער פיהרערשאפט פון פראפ. קוזא, קען נישט אפלייקענען, אז די נויט פון דער יודישער בעפעלקערונג נעהמט אן א שרעקליכע פארם און דראהט מיט א קאטאסטראפע. דער שאטען פון עקאנאמישען קריזיס אין רומעניען ווערט אלץ שווא־רער. און א פינסטערע נאכט פון הילפלאזיגקייט הויבט אן ארומצוכלען דאס גאנצע רומענישע יודענ־טום. קישענעוו איז איצט א פערחושכ'טע שטאט, די יודען אין טשערנאוויץ שלינגען זייערע טרערען. עס איז נישטא קיין אויסוועג פאר'ן רוב פונ'ם רו־מענישען יודענטום. איך זאג עס נישט לייכטזיניג: איך האב נישט דעם קלענסטען וואונש צו זיין דראמ־מאטיש, איך האב נישט קיין אמביציע צו זיין סענ־סאציאנעל. אבער ווען איינער פערברענגט עטליכע טעג צווישען רומענישען יודענטום ווערען אלע וואונשען און האפנונגען פאר א בעסערער יעגלט אויסגעלעשט. א מורא וואס האט קיין נאמען נישט, הויבט אן צו פרעסען די נשמה און ווינט דאס הארץ, ווען מען זעהט צו זייערע גרויסע ליידען. איך האב אין טשערנאוויץ געזעהן ווי יודען גראבען אין מיסט, טאמער וועלען זיי געפינען א שטיקעל ברויט. איך האב געזעהן אין קישענעוו א פאמיליע פון אכט נפשות, ווי זיי שטילען זייער הונגער מיט א הערינג און ברעקלעך ברויט — דער איינציגער מאהלצייט א טאג.

דער עקאנאמישער קריזיס בעריהרט אלעמען יודען, וועלכע האבען ערשט נישט לאנג געגעבען געלד, כדי אויפצוהאלטען שולען און צדקה־אינסטי־טוציעס, זענען איצט נישט בכוח צו געבען א פרוטה, און דער רעוולוטאט איז, אז יודישע יתומים און בוקארעשט בעקומען נאר א העלפט שפייז און פער־גלייך מיט פריהערדיגע צייטען. די קלאסען אין די שולען זענען צוזאמענגעשמאלצען, כדי צו שפארען הוצאות. יודישע לעהרער זענען געבליבען אהן אר־בייט. די לעהרער, ווי מען האלט נאך אין, בעקומען נישט קיין שכירות שוין זייט חדשים.

א צרה, וועלכע איז פון איצט גענומען גאנץ אנבעקאנט אין רומעניען, איז די צרה פון ארבייטס־לאזיגקייט. אזוי ווי די יודישע בעפעלקערונג איז הויפטזעכליך א שטאטישע און זיי זענען אין די עטליכע לעצטע יאהר דערוויטערט געווארען פון פערשידענע פראפעסיעס און בעשעפטיגונגען, איז פערהאן פיל יודישע פאבריק־ארבייטער אין רומעני־ען, אכציג פראצענט פון די ארבייטסלאזע אין רו־מענישע שטעט זענען יודישע ארבייטער. (יט"א)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער רעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג 27 כט אייר תר"ץ

מאי

זון-אויפגאנג 3.30
זון-אונטערגאנג 7.35

קהלה-ראט אנגעהויבען די בודזשעט-דעבאטען

בריף פון סטאראסטווע — אנגענומען דעם פארשלאג פון פועלי-ציון וועגען פערקלענערען די הוצאות ביים איינקאסירען דעם עטאט — אנגענומען דעם רעגולאמין פון בודזשעט-דעבאטען — עקספאזע פון פארזיצער פון קהלה-פערוואלטונג

ארום האלב 10 אי [אזייגער] עפענט סענאטאר בורווינער אין אנוועזנהייט פון 23 ראט־מיטגלידער די זיצונג פון קהלה־ראט. ער טיילט מיט, אז אלס פארזיצער פון קהלה־ראט האט ער בעקומען צוגעשיקט א בריף פון דער סטאראסטווע, אין וועלכען ס'ווערט געפאדערט, אז דער קהלה־ראט זאל ביז'ן 1. יוני אננעהמען דעם בודזשעט, אויב ביז צו דעם טערמין וועט עס נישט געשעהן, וועט די סטאראסטווע עס בעטראכטען פאר נישט מקיים זיין די פארשריפטען און וועט דערפון ציהען די קאנסעקווענצען און דער בודזשעט וועט איבערגעשיקט ווערען צום בעשטעטיגען דורכ'ן מיניסטעריום אין דער פארם, ווי עס האט איהם פארגעשלאגען די קהלה־פערוואלטונג.

ווייטער טיילט מיט דער פארזיצער אז עס איז אנגעקומען א ווענדונג פון מורה הוראה חיים פנחס לוריע אז ער איז מורה הוראה שוין זייט 18 יאהר און בעט פאר איהם צו בעשטעטיגען א נארמאלען געהאלט. א צווייטע ווענדונג איז אנגעקומען פון די ראבינאט־מיטגלידער, אז מ'זאל פאר זיי בעשטימען א העכערע פענסיע ווי ביז אצט — צו 1000 זל. א חודש, ווייל מיט די איצטיגע געהאלטער קענען זיי נישט אויסקומען.

מיט א דרינגענדען פארשלאג טרעט ארויס ראטמאן תאלענדערסקי אין נאמען פון דער פועלי־ציוניסטישער פראקציע, ער ווייזט אן, אז דער ווירטשאפטליכער קריזיס האט אמשארפסטען געטראפען די יידישע ארבייטער. דער גרעסטער טייל פון זיי איז ארבייטסלאז, אפילו די וואס האבען יא בעשעפטיגונג פערדינען קוים אויף אויסקומען און קענען קיין שטייערן נישט צאהלען. די קהלה רעכענט זיך אבער נישט מיט דער לאגע און קאסירט איין דעם עטאט אויף א צוואנגס־אופן. דערביי ווערט איצט לויט די נייע פארשריפטען וועלכע דער מאגיסטראט האט איינגעפיהרט פונ'ם 16. ה. ח. דער דאזיגער נייער אופן פון עטאט־איינקאסא בע'עולהט די אריימע שטייער צאהלער אויפ'ן חשבון פון די רייכערע. דער מאגיסטראט האט איהם נישט געוואלט בענוצען און דאס איז געשעהען צוליב דער אינטערווענץ פון פארזיצער ה' מינצבערג ביי דער אויפזיכטס־מאכט. אין נאמען פון דער פ. צ. פראקציע שלאגט דער רעדנער פאר אז 1) אלע שטייער בעשטימונגען פון 5 זל. זאלען אנולירט ווערען. 2) די קהלה פערוואלטונג ווערט אויפגעפאדערט אנצונעמען מיטלען אז דאס איינקאסירען דעם עטאט ביז 20 זל. זאל קאסטען 1.50 זל. און פון 21 ביז 40 — 2.50 זל. און נישט ווי ביז איצט — 5 זל.

דער פארזיצער פון דער קהלה־פערוואלטונג ה' מינצבערג רעדט געגען דעם פארשלאג. ער ענטשולדיגט זיך וואס ער רעדט אהן א היטעל. ער דערצעהלט, אז די קהלה פערוואלטונג האט שוין צוריקגעצויגען אלע מאנירונגען דורכ'ן מאגיסטראט אויף 5 און 10 זל. דעריבער האלט ער אז דער פארשלאג פון דער פ. צ. פראקציע איז איבריג.

מיט'ן פארזיצער פאלעמיזירט ראטמאר ערעלמאן, ער ווייזט אן, אז די עקזעקוציע צעטלען אויף קליינע סומען זענען צוריקגעצויגען געווארען ווייל ס'איז געווארען א טומעל אין שטאט נאר אויף א חודש, און שפעטער וועט מען זיי ווידער ארויסשיקען. ער שטיצט דעם פארשלאג פון דער פ. צ. פראקציע.

מ'טרעט צו צו דער אפשטימונג. דער פארזיצער מינצבערג בעט א ווארט נאך. סענאטאר בורווינער גיט איהם נישט, ווייל מ'האלט אין מיטען דער אפשטימונג. בעת דער אפשטימונג פאלט אדורך דער פארשלאג ווענען אנולירען דעם עטאט צו 5 זל. און ס'ווערט אנגענומען דער צווייטער פארשלאג.

נאך דער אפשטימונג גיט אפ דער פארזיצער מינצבערג אנ'ערקלערונג אז דער פארשלאג פון די פ. צ. האט נישט געהארפט בעהאנדעלט ווערען, ער בעט זיין ערקלערונג אריינטראגען אין פראטאקאל.

ראטמאר צערערבוים פרעגט אן, צי איז אמת אז דער מיטגליד פון קהלה־ראט דירעקטאר ריגער (התאחדות) האט רעזיגנירט פון זיין אמט. סענאטאר בורווינער ערקלערט אז ער וועט דערויף ענטפערען אויף דער נאהענטסטער זיצונג פון ראט.

מ'טרעט צו צו בעהאנדלען דעם רעגולאמין. כמעט אלע אויסבעסערונגען פון די ציוניסטען, בונד און פ. צ. פאלען אדורך. ראטמאר רזמנאווסקי ערקלערט, אז זיין פראקציע וועט שטימען געגען רעגולאמין. ראטמאר ליכטענשטיין אין נאמען פון דער בונדישער פראקציע און ראטמאר ערעלמאן אין נאמען פון דער פועלי ציוניסטישער פראקציע ערקלערען, אז זיי העלטען זיך מיט'ן אנגענומענעם רעגולאמין נישט רעכענען, ווייל ער פערגוואלדיגט די רעכט פון דער מינדערהייט אויף אן'אונערהערטען אופן.

דער רעגולאמין ווערט אנגענומען.

ראטמאר רוטקאווסקי טראגט אריין א דרינגענדען פארשלאג, אז דער קהלה ראט זאל אויסוועהלען א דעלעגאציע פון 3 פערזאן, וועלכע זאל זיך בעטייליגען אינ'ם קהלות צוזאמענפאהר צו פראטעסטירען געגען דעם עמיגראציע פערבאט קיין א"י.

געגען דעם פארשלאג טרעט ארויס ראטמאן ליכטענשטיין, ער ערקלערט, אז די פראטעסט־אקציע וועט פיל נישט אויפטאן און זי איז פערווארטיילט אויף א דורכפאל.

מיט איהם פאלעמיזירט ראטמאר ערעלמאן וועלכער ווייזט אן, אז א סאציאליסט מוז פראטעסטירען געגען יעדער ארט בעגרענצונג פון עמיגראציע. דאס נישט פראטעסטירען גהעט אין דער האנט פון דער שווארצער רעאקציע. די עמיגראציע קיין א"י העלפט מיט איבערצובויען די יידישע ווירטשאפטליכע איינשטעלונג, פראדוקטיוויזירט די הונגע לופט־מענשען. דערפאר אונטערשטיצען די פ. צ. די עמיגראציע קיין א"י, זייער וועג איז אבער אנ'אנדערער ווי פון די בירגערליכע ציוניסטען וואס שטיצען זיך אויפ'ן ענגלישען אימפעריאליזם, דעריבער איז ער געגען בעטייליגען זיך אינ'ם צוזאמענפאהר וואס וועט גערן אויף בירגערליך ציוניסטישע דרכים. די פ. צ. פראקציע וועט דעריבער אין דער אפשטימונג זיך נישט בעטייליגען.

ווייצע פרעזעס בערגער ערקלערט, אז כלפי חוץ טרעט ארויס אלס רעפרעזענטאנץ פון קהלה די פערוואלטונג, דעריבער האלט ער, אז דער ראט דארף נישט שיקען קיין פערטרעטער. די פערוואלטונג האט די איינלאדונג בעקומען און וועט וואהרשיינליך איהרע פערטרעטער שיקען.

ראטמאר רוטקאווסקי טראגט דערויף אריין אנ־אויסבעסערונג אז דער ראט פאדערט אויף די פערוואלטונג צו שיקען פערטרעטער אויפ'ן קהלות צוזאמענפאהר אין ווארשא. דאגעגען טראגט אריין ראטמאר ליכטענשטיין א פארשלאג אז דער קהלה ראט און די פערוואלטונג בעטייליגען זיך נישט אינ'ם צוזאמענפאהר. א דריטען פארשלאג האט אריינגעטראגען די אגודה אז די פראגע זאל איבערגעשיקט ווערען צו דער פערוואלטונג כדי זי זאל עס ענטשיידען, דער לעצטער פארשלאג איז טאקע אנגענומען געווארען.

נאכדעם ווערט ערקלערט א פויזע און מ'טרעט צו צו בעהאנדלען דעם בודזשעט, דאס ווארט צו זיין עקספאזע בעקומט דער פארזיצער פון דער קהלה פערוואלטונג ראטמאן מינצבערג.

טעקסטיל-ארבייטער וועגען דער לאגע

(2) נעכטען איז פארגעקומען א פלענאר־זיצונג פון דער הויפט־פערוואלטונג פון קלאסען־פעראיין פון טעקסטיל־ארבייטער.

אין דער זיצונג האבען אנטיילגענומען פארשטעהער פון פערשידענע אפטיילונגען פונ'ם פעראיין אין גאנצען לאנד.

דער לייטער פון פעראיין ה' וואלטשאק האט אנגעגעבען א בעריכט וועגען דער טעטיגקייט פון פעראיין, נאכדעם האט רעפּוטאט שטשערקאווסקי געהאלטען א לענגערע רעדע אין וועלכער ער האט בעהאנדעלט דעם איצטיגען קריזיס אין לאגע די סיבות פון דעם קריזיס, די שווערע לאגע פון ארבייטער קלאס, די גלייכגילטיגקייט פון דער רעגירונג צו די פארשלאגען פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען א. א. ר. גל.

צום סוף איז בעשלאסען געווארען צו רעלעגירען אויף דעם אינטערנאציאנאלען קאנגרעס פון די טעקסטיל־ארבייטער, וועלכער דארף פארקומען פון 16־טען ביז'ן 20־טען יוני אין שטוטגארט דעם ה' וואלטשאק און צום קאנגרעס אין שטאקהאלם דעם רעפּוטאט שטשערקאווסקי.

באנקראט פון דער „אקצ. געזעלש. מוריצי טאומאן"

טעגליכע כראניק פון האנדעלס-געריכט

די פירמע אקציען־געזעלשאפט „מאוריצי טאומאן" יולויש גאס 8/6, אין לאדז האט מיט עטליכע חדשים צוריק געבעטען וועגען א פראלאנגאציע פון די צאהלונגען. דאס געריכט האט בשעתו ערטיילט דער פירמע א פראלאנגאציע אויף 3 חדשים. די פירמע האט נישט בעוויזען צו סאנירען איהר אונטערנעהמונג און דעם דאזיגען טערמין, און זיך דעריבער געווענדעט צום צווייטען מאל וועגען א פראלאנגאציע. דערביי האט זי אנגעגעבען ציפערען וועלכע זענען נאכדעם דורך עקספערטען אנערקענט געווארען פאר נישט ענטשפרעכענדע בנוגע דער ווירקליכער לאגע פון דער פירמע. דאס געריכט האט צוליב דעם בעשלאסען דער פירמע נישט צו ערטיילען קיין פראלאנגאציע נאר ערקלערען זי פאר באנקראט.

די פירמע עקזיסטירט פונ'ם יאהר 1924, אלס אקציען־געזעלשאפט. דער בילאנס איז געשלאסען מיט דער סומע 2,800,000 זל. דער גרונד־קאפיטאל — 2,300,000 זל. הלוואות אויף א לאנגען טערמין — 400,000 זל. דער ווערט פון די בנינים מאשינען, פלעצער, א.ד.גל. — 1,300,000 זל. די דאזיגע ציפערען האט די פירמע אנגעגעבען צוזאמען מיט דער בקשה וועגען דער ערשטער פראלאנגאציע.

נאכדעם, ווי דאס געריכט האט בעשלאסען נישט צו ערטיילען דער פירמע די צווייטע פראלאנגאציע, נאר זי צו ערקלערען באנקראט — האט די פירמע איינגעגעבען א רעקורס אויף דעם גרונד, (וואס זי האט זיך — ווי זי האט ערקלערט — אויסגעגליכט מיט די קרעדיטארען.

בעת דער געריכטס־פערהאנדלונג האט זיך אבער געמאלדען א נייער קרעדיטאר, וועלכער האט געבעטען אפלעגען די פערהאנדלונגען ביז ער וועט צושטעלען בעווייזען, אז ער איז א קרעדיטאר. דער פינאל פון דעם פראצעס זאל זיך פערענדיגען ערשט אויף דער קינפטיגער זיצונג.

וולאדיסלאוו זילבערשטיין, אינהאבער פון פאבריק אויף נארוטאוויטש 8, ביורא — 6 שערפיען 2, האט אנגעגעבען א בקשה וועגען פראלאנגאציע.

דער בילאנס איז געשלאסען מיט דער סומע 1 מיליאן 600,000 זל. אויף דער זייט פון די פאסיווען אין בילאנס פון דער פירמע „וולאדיסלאוו זילבערשטיין", פיגורירען 1,275,000 זל. קורץ־טערמיניגע פערפליכטונגען. די דאזיגע סומע געפינט אבער געגען דעקונג אין די אקטיווען. אין פלאן פון דער סאנאציע געהען אריין די האפענונגען אפצונעהמען די חובות און פערקויפען דעם לאגער סחורות.

איינער דערלאנגט מיט א שטעקען

און דער צווייטער שיסט מיט א רעוואלווער

(2) בשעתו האט ארויסגערופען א סענסאציע דער פראצעס געגען א געוויסען פראנציסעק שולץ (וואלטשאנסקא 259) וועלכער האט בעת א סכסוך מיט זיין שותף שוואנטקאווסקי אויסגעשאסען א'ן לעצטען פון א רעוואלווער און איהם שווער פערוואונדעט.

און געריכט האט שולץ בעוויזען, אז שוואנט־קאווסקי האט פריהער איהם דערלאנגט מיט א שטעקען און קאפ אריין.

דאס געריכט האט שולצען פערמשפט אויף 5 חדשים טורמע, שול קראט אנגעגעבען אנ'אפעלאציע.

דאס אפעלאציאנס געריכט האט דעם אורטייל אפגעלעגט אויף 5 יאהר.

אויטאבוס-קאטאסטראפע

6 פאסאזשירען שווער-פערוואונדעט

(א) דער אויטאבוס, וועלכער קורסירט צווישען פלעשאוו און קאנין האט זיך אונטער גאסלאוויצע, ביים איבערפאהרען דורך די באהנשינעס צוזאמענגעשטויסען מיט א לאקאמאטיוו. דער צוזאמענשטויס איז געווען אזוי שטארק, אז עס האט דעם אויטאבוס אריינגעשליידערט אין דעם גראבען ביים וועג. פון אונטער די שטיקער פון דעם צושמעטערטען אויטאבוס, האבען זיך דערהערט קרעכצען פון די פערוואונדעטע פאסאזשירען.

אויפ'ן ארט פון דער קאטאסטראפע זענען באלד ארויסגערופען געווארען פאליציי און מעדיצינישע הילף. פון אונטער דעם צושמעטערטען אויטא האט מען ארויסגעשלעפט שווער־פערוואונדעטע די 50־יעהריגע טוטלעווסקא פון קאנין, קאנסטאנטי פאגאלאווסקי פון שלעזיע, מיכאל אבאטשינסקי און זיין פרוי לעאקאדיע, דעם 24־יעהריגען הערש אהרן בייטעל פון טורעק און 20־יעהריגען יוזעף פאפיעסקי פון לאדז, אלע פערוואונדעטע האט מען אפגעפיהרט אין שפיטאל קיין קאנין. דעם שאפער וואטיניאק האט מען צוגעצויגען צו פעראנטווארטליכקייט.

ווער שטעלט זיך היינט

צו די פאבאר-קאמיסיעס?

היינט, דינסטאג, דארפען זיך שטעלען פאר דער פאבאר־קאמיסיע נומער 1, אויף זאקאנטנע 82, די מענער פון יאהרגאנג 1909, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פונ'ם 5־טען פאליציי־קאמיסאריאט, און זייערע פאמיליען־נעמען הויבען זיך אן אויף די אותיות

F H I J

מארגען K

פאר דער פאבאר־קאמיסיע נומער 2, אגראדאווע 34, דארפען זיך שטעלען די מענער פונ'ם יאהרגאנג 1909, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 7־טען פאליציי־קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען־נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות

היינט L Ł N U

מארגען S

פאר דער פאבאר־קאמיסיע נומער 3, אליע קאשטשושקי 21, דארפען זיך שטעלען אלע מענער פון קאטעגאריע B פון יאהרגאנג 1907 וואס וואוינען אין 5־טען פאליציי־קאמיסאריאט

פון A ביז Z

מארגען, וואס וואוינען אין 3 טען פאליציי־קאמיסאריאט מיט די אותיות

פון A ביז M

די פאבאר־קאמיסיעס הויבען אן אמטירען 8 זייגער אין דער פריה. די פאבאר־פליכטיגע דארפען זיך שטעלען מיט די פערזענליכע דאקומענטען, אדער צייגנישען, ארויסגעגעבען דורכ'ן פאליציי־קאמיסאריאט, וועלכע בעשטעטיגען די אידענטישקייט פון דער פערזאן מיט די מיליטערישע אדרעסענישן, רעגיסטראציע־צייגנישען, וועלכע זענען אויסגעשטעלט דורכ'ן מאגיסטראט פון לאדז.

פערשידענעס

דער לאדזשער אדאם מארקוספעלד האט געוואונען דאס ווארשאווער פאליטעכניקום מיט א דיפלאם פון אינזשעניער - ארכיטעקט.

עטליכע גאסען בעקומען עלעקטרישע בעלייכטונג

נאך היי - יאהר וועט דער מאגיסטראט בעלייכטען די גאסען: נארוטאוויטש, קאראליא, גלובנא, פוסטא, קילינסקי און זשעראמסקי. אנדער פארשטאט א רייה גאסען אויף באלוט און כאינע עס וועלען אינסטאלירט ווערען 100, דריי הונדערט און 500 וואט - לאמפען. די ארבייטען צו אינסטאלירען די עלעקטרישע בעלייכטונג אין די אויבענדערמאנטע גאסען האבען זיך שוין אנגעהויבען.

די פרעמירטע בוי-הלוואה

פון מאסגעבענדע קוועלען דערוויסען מיר זיך, אז צוליב דער גרויסער פעראינטערעסירונג, וועלכע עס האט ארויסגערופען די פרעמירטע בוי־הלוואה זאל די סובסקריפציע אויף דער דאזיגער הלוואה געשלאסען ווערען שוין אין די ערשטע טעג נאך איהר עפענונג.

מען דארף דאך דעריבער רעכענען מיט דער מעגליכקייט, אז די וועט געשלאסען ווערען א סך פאר'ן 16־טען יוני, און דעריבער איז געווינשען, אז מען זאל שוין מעלדען וועגען צייכענען די הלוואה, ווייל וועגען פערטיילען די אבליגאציעס וועלען העכערען די ר"ע פון די אנמעלדונגען.

א זאקען-גנבה

נעכטען אין דער פריה איז די פאליציי אלאר־מירט געווארען מיט דער ידיעה וועגען א דרייסטע גנבה וואס איז אויסגעפיהרט געווארען אין דער זאקען־פאבריק פון שלעזינגער, ושעראמסקעגא איין און דרייסיג. די גנבים האבען צוגע'גנב'עט 6 טוזענד פאר זאקען פאר 8 טויזענד זלאטים.

דערווייל האט מען די גנבים נישט געכאפט.

האט רחמנות!

שוין א לענגערע צייט וואלגערט זיך אהן א היים די פאמיליע ביטעלמאן, וואס בעשטעהט פון מאן און ווייב און א קינד.

די פאמיליע האט געוואוינט אין קאלי און איז פון דארט ארויסגעווארפען געווארען. עס וואלט גע־ווען א יושר אז גוטהארציגע מענשען זאלען זיך פעראינטערעסירען מיט דער אומגליקליכער פאמיליע און געבען איהר די מעגליכקייט צו קומען צו א דירה.

בעם.: פאר ענגראסיסטען בעדייטענדער ראבאט!

בעספאר איהר פאהרט אויף ערהאלונג!
קויפט אייז אייער קאסמעטיק אין דער רענאמירטער
J. DRUKIER פערפומעריע
Zawadzka 5 tel. 175-92
וועלכע איז פערזעהען מיט דעם רייכסטען אויסוואהל פון נייעסטע פערפומען, פודערען, קעלניש בלומען־וואסערען, קרעמען, טואלעט־זייפען, א. אז. וו. אין־ און אויסלענדישע
פלעש צו פאבריקס פרייזען

פון געריכט

פאר דעזערציע

[ב] נעכטען איז אין קרייז – געריכט פאר־געקומען א פראצעס פאר דעזערציע געגען אלבערט שמיט־קע.

שמיטקע איז נאך אין יאהר 1919 אנטלאפען פאר׳ן באבאר קיין דייטשלאנד, דארט איז ער געווען 2 יאהר און צוריקגעקומען קיין לאדז, וואו ער האט זיך געמאלדען אין פ. ק. או., מ׳האט געגען איהם פערפיהרט א פראצעס און דערווייל איהם געלאזען אויף דער פריי געגען קויציע. שמיטקע האט אבער נישט געווארט אויפ׳ן פראצעס און ווידעראמאל אנט־לאפען קיין דייטשלאנד. דיי־יאהר איז ער ווידער צוריקגעקומען קיין לאדז און איז ארעסטירט געווארען.

נעכטען איז שמיטקע פערמשפט געווארען אויף 4 חדשים טורמע.

ביגאמיע

[ב] דאס קרייז – געריכט האט בעטראכט דעם פראצעס געגען סטעפאן רענקאוויצקי, וועלכער איז בעשולדיגט געווארען פאר ביגאמיע.

דעם 16 יאנואר 1927 האט רענקאוויצקי חתונה געהאט מיט א געוויסער וולאדיסלאווא מאלעשא, דעם 2 יוני 1929 האט ער זי אוועקגעווארפען. רענקאוויצקי, האט נישט לאנג געווארט און מיט עטליכע וואכען שפעטער חתונה געהאט מיט א געוויסע פראנטשישקא דאמבראווסקא אויס אזארקאוו. רענקאוויצקי איז פערמשפט געווארען פאר ביגאמיע אויף א יאהר איינזעצונג — הויז.

א „העפליכער” יונגערמאן

[ב] נעכטען איז געקומען קיין לאדז פון פיעט־רקאוו יאנינא קאהלאווסקא בײם ארויסגעהן פון א׳וואק־זאל, האט זיך צו איהר צוגעטשעפעט א מאנספער־שוין, וועלכער האט איהר ארויסגעוויזען פיל אויפ־מערקזאמקייט און צוזאמען מיט איהר געפאהרען מיט׳ן טראמוואי אויף נאוואמיעסקא גאס. אויפ׳ן וועג איז דער יונגערמאן פערשוואונדען געווארען און צוזא־מען מיט איהם — קאהלאווסקא׳ס האנדבייטעל, אין וועלכען ס׳האבען זיך געפונען עטליכע הונדערט זל. די פאליציי זוכט דעם „העפליכען” יונגערמאן.

גרינדונגס-פערזאמלונג פון באלוטער פעראיין „גמילת חסדים”

זונטאג נאכמיטאג איז אין זאל אייראבעיסקי (זגערזשער 17) פארגעקומען די גרינדונגס־פערזאמ־לונג פון באלוטער גמילת חסדים, צו וועלכער עס זענען געקומען אכציג פערזאן, אלס פארזיצער פון דער פערזאמלונג ווערט געוועהלט משה פאנטעל, וועלכער לאדענט איין די ה״ה הענעך שערפינסקי, הער שמולעוויטש און חיים יוסף פורלאווסקי אלס סעקרעטאר הערש אייזענבוים. נאכדעם ווי א רייהע רעדנער בעגרינדען די נויטינקייט פון א „גמילת חסד”־פעראיין אין באלוט טרעט מען צו צו וואהלען פון א פערוואלטונג וועלכע האבען געגעבען פאל־גענדע רעזולטאטען: הער שמולעוויטש, הענעך שער־פינסקי, לייביל הערשליקאוויטש, שואל ברייטבארט, מנחם פעפער הערשעל זילבערשאץ, שמואל פיינ־מאן, אברהם הערש נירענבערג, הענעך איזביצקי, שלמה גרינשטיין, בעריש שטערנפעלד, שלמה יאבי־ראה משה פעלדאן, סענדער האכמאן, מענדעל ראפ־פאפארט, משה בער שמולעוויטש און וואלף בער.

צו די שלושים פון מאיר אוניקאווסקי ז״ל

זונטאג איז אין קליינהענדלער־פעראיין פיעט־רקאווער 6 פארגעקומען א הזכרה נאכ׳ן פערשטאר־בענעם עהרען־פרעזעס מאיר אוניקאווסקי ז״ל. ביי א פול־געפאקטען זאל האט איהם דער ערשטער מספיד געווען דער פרעזעס זכריה גאלדבערג און אנ־געוויזען די מעלות, פון פערשטארבענעם. מאיר אוני־קאווסקי האט זיין אייגען הויז־געזונד פערנאכלעסיגט און איז נעלאפען פערטיידיגען די אינטערעסע פון די קליינהענדלער־אינטערעסען.

אלע אנוועזענדע בעעהרען דעם אנדענקען פון מאיר אוניקאווסקי מיט א׳ פטטעהן פון די ערטער.

דעם פערשטארבענעם מאיר אוניקאווסקי האט־בען דאן מספיד געווען פארשטעהער פון פערשידענע פעראיינען און סעקציעס, אין נאמען פון געפל־געל הענדלער־פעראיין ה׳ משה דאנציגער, ווייטער א פארשטעהער פון פלייש־עשיר־סעקציע און זעק־הענדלער־סעקציע, פלאשען־סעקציע א. אנד.

דינסטמיידעל גנב׳עט א ברילאנטן פינגעריל

(2) ערהערנעכטען 11 א זייגער ביינאכט איז גע־קומען אין פאליציי־קאמיסאריאט א בעאמטער פון דער פירמע פליהאל וועלכער האט געמאלדען, אז ביי זיין שעפס אייגעם סטעפאן קעלמא, וועלכער וואוינט אין פאלאץ אויף קושעמינג עק א 10 האט מען צוגענבעט א ברילאנטענעם רינג פאר 300 דאלאר. די פאליציי, וועלכע האט גלייך אנגעהויבען אנ׳אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט פאלגענדעס: די פרוי קעלמא האט דעם זעלבען טאג געפארען איהר קינד, ווראפגענומען דאס רינגעל און אוועקגע־לעגט אויפ׳ן פענסטער, נאך עטליכע שעה האט זיך פרוי קעלמא וועגען דעם דערמאהנט, אבער דאס רינגעל איז מעהר נישט געווען. דער חשד איז גע־פאלען אויפ׳ן דינסטמיידעל העלענא קאצפושאק, וועלכע האט זיך אבער צו גארנישט מודה געווען. די פאליציי האט אדורכגעפיהרט א רעוויזיע אין קארב פון דינסטמיידעל און דארט געפונען א גאלדענע בראנזשאלעטקע אויסגעזעצט מיט ברילאנטען. די דאזיגע בראנזשאלעטקע שטאמט פון א גנבה, וועלכע קאצפושאק האט אויסגעפירט ביי איהרע פריהערדיגע בעל־הבתים אינזש. נאלן, אנדזשעא 3. דאס ברילאנטענע פינגערל האט מען אבער נישט געפינען, ערשט נאך א גענויער רעוויזיע האט מען עס גע־פינען איינגענייט אין מאנטעל פון דעם דינסטמיידעל. העלענא קאצפושאק איז ארעסטירט געווארען.

23 און א האלב יאהר טורמע פאר גנבות

(2) נעכטען איז אין שטאטישען געריכט פאר־געקומען דער פראצעס געגען דער פראפעסיאנעלער וואוינונגס־גנב׳טע, וועלכע איז בעשולדיגט געווארען אין א גאנצע רייהע גנבות.

אין יאהר 1929 האבען די פאליציי־קאמיסאר־יאטען בעקומען בסדר מעלדונגען וועגען וואוינונגס־גנבות. די פאליציי אויספארשונג האט בעוויזען, אז אלע גנבות ווערען אויסגעפיהרט דורך איין און דערזעלבער פערזאן ערשט אין סוף 1929 האט מען ביי א גנבה געכאפט די 32־יעהריגע העלענא פאר־לעשנא, וועלכע האט זיך דערנאך מודה געווען אין אויספיהרען 11 גנבות. די דאזיגע גנבעטע איז שוין געווען בעשטראפט 12 מאל, זי האט זיך בענוצט מיט עטליכע נעמען, ערשט מיט עטליכע וואכען צוריק איז זי געמשפט געווארען דורכ׳ן קרייז־געריכט פאר 6 גנבות און פערמשפט געווארען פאר אלע גנבות צוזאמען אויף 15 יאהר טורמע.

נעכטען איז זי געמשפט געווארען פאר 5 גנבות. פאר דער ערשטער גנבה איז זי פערמשפט געווארען אויף 1 יאהר טורמע, פאר דער צווייטער — אויף א יאהר מיט 6 חדשים; פאר דער דריטער — אויף 2 יאהר טורמע; פאר דער פירטער — אויף 2 יאהר און פאר דער פינפטער אויך אויף 2 יאהר. העלענא פארלעשנא האט שוין ביז אצט אפצוזיצען 23 און א האלב יאהר טורמע.

ביי פערמאכטע טיהרען
פראצעס פאר מאנס זיין איז וואלד

די שילערין פון זגערזשער סעמינאר צעציליא פ. איז אמאל שפעט ביינאכט אהיימגעגאנגען פון איהר בעקאנטער דורכ׳ן וואלד, אויפ׳ן וועג האט זי פערהאלטען א מאנספערשוין און איהר געמאכט שענדליכע פארשלאגען, ווען די שילערין האט גע־וואלט ענטלויפען, האט דער אונבעקאנטער זי אומ־געווארפען אויף ד׳ערד אראפגעריסען פון איהר די מלבושים און זי פערגוואלטיגט. צעציליא האט וועגען דעם געמאלדען דער פאליציי, וועלכע האט ארורכגעפיהרט אנ׳אויספארשונג און געכאפט דעם אויסוואורף, וועלכער האט זיך ארויסגעשטעלט, אז דאס איז דער זגערזשער איינוואוינער לעאן סטאפ־טשיק, דאס לאדזער קרייז־געריכט האט נעכטען בע־טראכט דעם פראצעס געגען סטאפטשיק׳ן, דער פרא־צעס איז בעהאנדעלט געווארען ביי פערמאכטע טי־רען, סטאפטשיק איז פערמשפט געווארען אויף אכ־טהאלבען יאהר תפיסה.

פרוי און שוויגער האבן איהם דערהרגעט

אין טאמאשאוו איז פארגעקומען א שרעקליכע פאמיליען־טראגעדיע, אויף קאלעיאווא 67 האט געוואוינט ביי זיין שוויגער דער שלאסער יוזעף קאר מיט זיין פרוי. ערהערנעכטען איז אין דער דער־מאהנטער וואוינונג אויסגעבראכען א מחלוקה צווי־שען קאר פון איין זייט און זיין פרוי און שוויגער פון דער צווייטער זייט. בעת דער דאזיגער קריגעריי האט קאר׳ס פרוי געכאפט א פלאש און דערלאנגט איבער׳ן קאפ, פון וואס יענער איז געפאלען בעד גיסענדיג זיך מיט בלוט. ביידע פרויען האבען איהם אבער ווייטער געשלאגען ביז ער איז געשטארבען.

ביידע מערדערינס האבען דעם טויטען קערפער ארויפגעלעגט אויפ׳ן בעט און קיינעם וועגען דעם נישט געזאגט און נאר צופעליג האט זיך די פאליציי דערוואוסט וועגען מארד און ארעסטירט די מער־דערינס.

ספארט-פעסט פון מארגענשטערן

די וואך ווערען שוין פערענדיגט די פארבערייטונגען צו דעם גרויסען טורנ־ און ספארט־פעסט פון „מארגענשטערן”, וועלכער קומט פאר מאנטאג דעם ערשטען טאג שבועות אויפ׳ן ספארט־פלאץ אין העלענאף. דער היי־יעהריגער ספארט יום־טוב פון „מארגענשטערן” וועט זיין זעהר אימפאזאנט.

דריי הונדערט ספארטלער און פערשידענפאר־ביגע קאסטיומען וועלען אויפטרעטען אין העלענאף, די אלגעמיינע פריי־איבונג אין וועלכער עס בעטייליגען זיך אלע ספארטלער, בעשטעהט פון א גאנצע רייה פיין קאמפאנירטע פערשידענארטיגע כוח־איבונגען און גלידער־בעוועגונג. נאכהער געהען בעזונדערע גרופען־איבונגען אויף מכשירים און אהן מכשירים, א בעזונדער ארט פערנעהמען די איבונגען פון די פרויען־גרופע.

א ספעציעלע אטראקציע פאר אלע ליבהאבער פון מאסען־ספארט וועלען זיין די איבונגען מיט באלאנען, רייפלעך, שטאבען א. אנד.

קאנפיסקירט

[ב] נעכטען האט די שטעטישע סטאראסטווע קאנ־פיסקירט דעם ארגאן פון די דייטשע סאציאליסטען „לאדזער פאלקסצייטונג”, די צייטונג איז קאנפיס־קירט געווארען צוליב אנ׳איבערגעדרוקטען ארטי־קעל פון „ראבאטניק” פון „סענאטאר סטרוג.

אפטייקען

(2) היינט ביינאכט דיושורירען פאלגענדע אפ־טייקען: וואטשיצקי, (נאפיורקאווסקא 27); האגע־לעצקי, (פיעטריקאווער 127); אילניצקי, (וואל־טשאנסקא 87); לייגוועבער, (פל. וואלאשטשי 2)׳ הארטמאן, (מילינארסקא 1); קאהן, (אלעקסאנד־ראווסקא 80).

אידא קאמינסקא׳ס גאסטראלען אין טעאטער ארט

אידא קאמינסקא, די בערימהטע יודישע דרא־מאטישע שוישפילערין און רעושיסערין קומט קיין לאדז מיט איהר ערשטקלאסיגען אנסאמבל.

שבת קומט פאר די פרעמיערע פון „דזשאזזינ־גער”, די דאזיגע פיעסע איז געשפילט געווארען 40 מאל אין ווארשא און אנ׳ערך 20 מאל אין קראקא. עס איז צו האפען, אז אין לאדז, וועט די פרעמיערע פון דזשאזזינגער ארויסרופען דעם גרעסטען אינ־טערעס.

צוליב דעם, וואס עס האבען זיך פערשפרייט קלאנגען, אז מיר זענען צוגעטרעטען צום סינדיקאט פון די פאיאנס־פאבריקען א. פ.
„Centrofajans”
מאכען מיר בעקאנט דער ג׳ קונדשאפט, אז צום אויבינען סינדיקאט האבען מיר קיינמאל נישט געהערט און געהערען נישט.
ביי דער געלעגענהייט בעמערקען מיר, אז אונזער פארטרעטער אויף דער לאדזער וואיעוואדזטווע איז די פירמע
Bracia Prowizor
Łódź, ul. Północna Nr. 18.
FABRYKA FAJANSU
STANISŁAW MAŃCZAK
Chodzież (Wlkp.)

לייוויק׳ס שאפ אין קאמעראל־טעאטער

דעם ו־טען טאג שבועות וועט אין קאמעראל־טעאטער געגעבען ווערען דורך דער טעאטער סטודיע ביי דער געזעלשאפט „יודישע בינע” די פרעמיערע פון לייוויק׳ס שאפ מיט דער קינסטלערישער אויפ־פיהרט אין א פאכמענערישער קאלעקטיוו ווי צ. ב.: רעזשי ראזענבלאט דעקאראציעס און קאסטיומען לייזעראוויטש, היטמיק און פלאסטיק יאניא האראוויץ א. א. פאר יעדער פארשטעלונג וועט האלטען א אײנלייטונגס רעפעראט דער יונגער קריטיקער ה. מלשא העלמאן.

די פארשטעלונג האט ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס ביי אלע טעאטער־ליבהאבער.

צירק
נעכטיגע רעזולטאטען

בעת די נעכטיגע רינג־קאמפען זענען אין דער ערשטער פאר ארויסגעטראטען דעביע און גריקס. 21 מינוט האט געדויערט דער קאמף און גריקס האט דורך א דאפעל נעלסאן אוועקגעלייגט דעביען. אין דער צווייטער פאר האבען געקעמפט פאשאף — שטעקער. דער דאזיגער רעזאנש קאמף האט ארויס־גערופען א גרויסען אינטערעס ביי די צושויער. אין דער זעקס און דרייסיגסטער מינוט האט שטעקער געכאפט פאשאפען שטיקען פאר׳ן האלז און פא־שאף האט זיך אפגעזאגט ווייטער צו קעמפען, דאס ישגיר האט „נאטירליך” אנערקענט שטעקער׳ן פאר׳ן „זיגער”.

אין דער דריטער פאר האבען געקעמפט גלעי מיט מירנא און אין דער הייצנטער מינוט האט קלעי דורך א דאפעל נעלסאן אוועקגעלייגט מירנא׳ן.

היינט קעמפען קיוים — סאסארסקי [באקס־קאמף] פאשאף — גריקס [דעציזיוענער] שטעקער — קלעי [פינאל־קאמף].

ראדיא-פראגראם
דינסטאג דעם 27. מאי

11,30 — פרעסע־בעריכט (פאט).
11,58 — צייט־סיגנאל.
12,10 — מוזיקאלישער פריהמארגען פאט שול יונגער.
15,45 — פליה־קאמוניקאט.
16,15 — גראמאפאן־פלאטען (טר. פון ווארשא)
17,13 — לאנדווירטשאפטליכער און טורים־טישער פארטראג.
17,45 — נאכמיטאג קאנצערט: ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון אושימינסקי, דינגערין ביילאווא, פראפ. אורשטיין — א קאמפאזיטאר.
18,45 — פערשידענעס: קאמוניקאט פון האנדעלס־קאמער אין לאדז.
19,25 — א פאר מינוט בוכהאלטעריע.
19,50 — טראנסמיסיע פון שטעטישען טעא־טער אין פוזען: נאכדעם — קאמוניקאטען און טראנסמיסיעס פון אויסלענדישע סטאנציעס.

טעאטער „ארט”
אלעע 1־טער מאי 2
(רוג קאוולסאנסקא)
שבת, ד. 31/5, זונטאג, ד. 1/6, מאנטאג, דעם 2/6, דינסטאג, ד. 3 6 ד. י. גאסט־שפילען פון דער בעוואוסטער יודישער קינסטלערין
אידא קאמינסקא
מיט איהר געקלי־בענעם אנסאמבל
אין דער ערפאלגרייכער פיעסע פון היינטיגען סעזאן „דער דזשאז־זינגער”
דראמע אין 3 אקטען פון ס. ראפאעלסאן, יודיש: מ. ראקאווסקי.
די דאזיגע פיעסע איז פערפילמט געווארען און דעם ז. מאנפילם אונטער דעם זעלבען נאמען.
אריגינעלע דזשאז־לידער / אין 2. אקט קומט פאר א רעווי. רעזשי און אינסצ.: אידא קאמינסקי. מוזיק: יוסף קאמינסקי. דעקאר: י. שלוין. בעסי. בילעטען־פארקויף: שוין אין טעאטער־קאסע.

לעמבערגער יודישער אקאדעמיקער ווערט משוגע פון פיל לערנען

ער פאגראמירט די וואוינונג פון זיינע עלטערן און וויל אראפשפרינגען פון צווייטען שטאק.—די פייערלעשער ראטעווען איהם אפ פון א זיכערען טויט

לעמבערג.

די איינוואוינער פון רינעק נומער 12 האבען איבערגעלעבט א שרעקליכען פאל, וואס האט שיעור נישט געקאסט דאס לעבען פון א מענשען, און וועלכער האט נאך זיך איבערגעלאזט א [illegible] פון פולע טויזענער זל.

אין דערמאנטען הויז וואוינט א פאמיליע מיט'ן נאמען אסטערוויל, וועלכע האט א יובעליר געשעפט, רינעק נומער 25.

זייער זון מיט'ן נאמען ערוואַרד, איז א געלונגענער און א זייער פעהיגער בחור. די עלטערן האבען איהם זייער ליב געהאט, זיי האבען איהם געלאזט שטודירען און בכלל זיך שטארק מוה געגעבען, אז ערוואַרד זאל אויסוואקסען א לייטישער און געבילדעטער מענש.

נישט בעשערט אבער די עלטערן זאלען האבען נחת פון א קינד, ביז מען דערלעבט, און א קינד האלט נאך מאטורא, ביז מען דערלעבט, ספעציעל ביי היינטיגע צייטען, און א יודיש קינד זאל אויפגעקומען ערגעץ אויפ'ן אוניווערזיטעט און עס איז זיך לייכט פארצושטעלען די שמחה פון די עלטערן, אז אלע שוועריגקייטען זענען זיי שוין איבערגעקומען און שוין דארף איצט זייער געליבטער זון, געהן צו דער לעצטער פריפונג און דארף שוין בעקומען דעם טיטעל „מאגיסטער" און אט מישט זיך פלוצלונג אריין דער טראגישער גורל און אנשטאט פרייד און נחת קומט [illegible] און די שמחה פון די עלטערן ווערט פערשטערט.

ערוואַרד האט מיט א פאר וואכען צוריק גענומען זיך שטארק צום לערנען, ווייל — מיר האבען שוין אויבען בעמערקט — האט ער אין די לעצטע צייט בעדארפט געהן צו א פריפונג. ערוואַרד האט שטודירט יורי און האט שוין איצט בעדארפט געהן צו דער לעצטער עקזאמען.

אין די לעצטע טעג האט ערוואַרד ממש איבערמענשליך געארבייט. ער האט געלערנט ביי טאג און ביינאכט. די עלטערן האבען איהם געפרובט שטערען, אז ער זאל זיך נישט אזוי שטארק און איבער די כוחות אנשטרענגען. אבער עס האט גאר נישט געהאלפען ערוואַרד האט זיינס געטון. ער האט געלערנט.

פערגאנגענעם מיטוואך אויף דער נאכט, האבען די אסטערווילס פלוצלונג בעמערקט, אז עפעס איז ערוואַרד נישט אין ארדענונג. עפעס האט ער נישט געענטפערט אויף פראגען צו דער זאך און בכלל געמאכט דעם איינדרוק פון א נישט נארמאלען מענש.

די פאמיליע האט זיך צוליב דעם שטארק איבערגעשראקען. מען האט שוין מיט געוואלד געשטערט ערוואַרד'ן אין לערנען.

דעם צווייטען טאג האט מען שוין תיכף גערופען ד"ר בעגלייטער, וועלכער האט אונטערזוכט דעם קראנקען און האט ערקלערט, אז עס איז נישטא וואס צו שרעקען, דער קראנקער איז אויסגעמוטשעט און אויב ער וועט זיך אביסעל אויסרוהען וועט אהם בעסער ווערען.

די עלטערן זענען פון דער ערקלערונג פון ד"ר בעגלייטער אביסעל בערוהיגט געווארען, אבער טראץ דעם האט זיי אויף ערוואַרד אכטונג געטון.

פרייטאג צו נאכטס נאכ'ן נאכטמאל, האט זיך א יעדער ווי געוועהנליך געלעגט שלאפען. די פאמיליע איז געשלאפען אין צווייטען צימער, די טיר האט מען אבער אפען געלאזט.

פונקט 12 א זייגער אין דער נאכט האט מען פלוצים דערהערט א שרעקליך געוואלד, די שטובמענשען זענען ארויס פון זייערע בעטען און פאר זייערע אויגען האט זיך פארגעשטעלט א שרעקליך בילד. ערוואַרד איז געשטאנען נאקעט, צובלוטיגט און צעראַפּעט אויפ'ן גאַנצן קערפּער. ערוואַרד האט געמלך בעקומען א שטארקען שגעון־אנפאל, ער האט צובראכען דאס גאנצע מעבעל אין שטוב. צעריסען די גאנצע וועש און קליידער, צובראכען דאס ווילבערוואַרג און אלעס ארויסגעווארפען דורכ'ן פענסטער, ווען עמיצער האט געפרובט וועלען אריינגעהן צו איהם אין צימער, האט ער זיך מיט א שטיק האלץ אוועקגעשטעלט און זיך פערמאסטען דעמיט צו דערלאנגען.

צוליב דעם גרויסען געוואלד זענען זיך צונויפגעלאפען אלע שכנים פון גאנצען הויז. עס איז אום געבראכען א שרעקליכע פאניק און מען האט אלארמירט די רעטונגס־אקציע און די פאליציי, וועלכע זענען תיכף אהין ארויפגעקומען.

ווען די פאליציי איז אנגעקומען האט מען געפרובט מיט כח זיך אריינרייסען אין ערוואַרד צימער, ער האט אבער באלד זיך פערשלאסען, פארבאריקאדירט די טיר און קיינעם נישט אריינגעלאזט.

מאנכע פון די אנוועזענדע זענען ארויס אין גאס, אבער דא האט זיך פאר זייערע אויגען פארגעשטעלט א בילד, אז דאס בלוט אין די אדערן איז ממש פערגליווערט געווארען. אויפ'ן פענסטער פון צווייטען שטאק איז געשטאנען ערוואַרד א גאנץ נאקעטער מיט ביידע הענד זיך אנגעכאפט אין דער ראהם פון אויבערלופט און געמאכט משוגעת'דיגע געוואלדען.

אין דער מינוט האט מען ארויסגערופען א פייערלעשער, וועלכער איז באלד געקומען און פון א שלויך געלאזט אין פענסטער אריין וואסער. וועלכעס האט ערוואַרד'ן אריינגעווארפען אין שטוב אריין מען האט דאן אויפגעבראכען די טיר, דעם קראנקען געבונדען און אפגעפיהרט אין שפיטאל אריין.

ביאליסטאקער יונגערמאן

אנגעקלאגט פאר אוממאראלישע מעשים מיט קינדער

מיט עטליכע חדשים צוריק איז אין ביאליסטאק ארעסטירט געווארען א פריזיר־ארבייטער, פאר'ן אויפפיהרען זיך אוממאראליש מיט צוויי מיידלעך.

דער דאזיגער פריזיר־ארבייטער „שמואל סאלטאן, 25 יאהר אלט, איז די גאנצע צייט געזעסען אין תפיסה און פרייטאג איז אין ביאליסטאקער קרייזגעריכט פארגעקומען זיין משפט.

צום געריכט זענען געבראכט געווארען די בידע מיידעלעך, איינע 13 יאהר אלט און די צווייטע 10 יאהר, עס זענען אויך איינגעלאדען געווארען, אלס עקספערטען, פיר דאקטוירים, און ארום געריכט־זאל האט זיך צונויפגעקליבען א גרויסער עולם נייגעריגע, אבער די פערהאנדלונגען זענען געפיהרט געווארען ביי פערמאכטע טירען און מ'האט קיינעם פון די זייטיגע נישט אריינגעלאזען אין זאל, ביז'ן לייענען דעם פסק־דין.

בנוגע איינער פון די קינדער, האט דאס געריכט אנגעווארפען די בעשולדיגונג, אקעגען [illegible] איז פעסטגעשטעלט געווארען דער פערברעך געגען דער צווייטער און דער אנגעקלאגטער איז פערמשפט געווארען אויף פינף יאהר תפיסה.

אונגארן געגען אנטיסעמיטישע עקסצעסען אין רומעניען

בוקארעשט, (יט"א) אויף דער זיצונג פון דער אונגארישער פארטיי אין קלויזענבורג איז בעטראכט געווארען די לאגע פון די מינדערהייטען אין רומעניען און עס איז אויך בעריהרט געווארען די פראגע פון די לעצטע אנטיסעמיטישע עקסצעסען. עס איז אנגעוויזען געווארען אז די מיטלען וואס זענען אנגענומען געווארען געגען די עקסצעסען זענען נישט גענוגענד און די אונגארישע דעפוטאטען זענען אויפגעפאדערט געווארען צו פאדערן פון דער רעגירונג א סוף צו מאכען מיט דער דאזיגער אומנארמאלער לאגע.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן.

גאסטראלען פון מאריס לאמפע

היינט, דינסטאג, דעם 27-טען, 9 א זייגער אווענד פרייזען פון 1 ביז 3 זל.

גרעסטער ערפאלג פון מאריס לאמפע אין שלום־עליכם'ס בעסטע מייסטערווערק, גלענצענד געשפילט געווארען דורך מאריס לאמפע אין די גרעסטע שטעט פון פוילען מיט א ריזיגען ערפאלג

טוביה דער מילכיגער

אין 4 אקטען פון שלום עליכם. ראל טוביה מאריס לאמפע.

ס'נעהמען אנטייל (לויט א.ב.) פרויען: בעזמאן, מעכראווסקא, נערה, פאדערמאן. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, הערשקאוויטש, וו. נייהויז, פאלאנסקי, ראקאוו.

מוזיקאלישער לייטער: ל. זעלמאן. בילעטען ביי דער קאסע פון טעאטער.

יורידישע עצות

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטפערס אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן

יורידישע אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט".

ביים דערלאנגען אן אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פונ'ם טאג, ווען די אנפראגע ווערט איבערגעגעבען אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

533. ה. ראפאפארט.

איהר דארפט אויך דאסמאל דערלאנגען א בקשה וועגען אנאפעקונסטמא.

534. א לעזער פון נאוואטיעסקא 34.

פאר'ן 3 קווארטעל 1917 ווערט א חוב בעדעכענט לויט דער נארמע: 55 קאפ.: 1 זלאטי.

געוועהנליך ווערט צוגעמשפט 25 פראצענט, אבער ס'זענען אויך מעגליך אפווייכונגען פון דער נארמע.

וואס שייך פראצענט האט איהר דאס רעכט צו פאדערן פאר דער גאנצער צייט.

קלאגט אין דעם בעל־חוב אין געריכט איהר קאנט מאהנען נישט בלויז דעם פראצענט נאר אויך דעם איינענטליכען חוב.

535. לייב טאר"ב

אויב ס'געהט וועגען דער מאס, וועהט דער ארטיקעל 1 פון די מיליטערישע סאניטארע פאר־שריפטען פאר פאלגענדען נארמען:

פאר פיעכאטע נישט־נידעריגער ווי 150 צענטימעטער,

„ קאוואלעריע „ „ „ 160 „

„ ארטילעריע „ „ „ 160 „

„ סאפיארען „ „ „ „ 160 „

„ פערבינדונגס „ „ „ 152 „

פאבאר „ „ „ 156 „

„ קאוואלעריע „ „ „ 160 „

„ סאניטאר „ „ „ 155 „

536. חיים האבערמאן.

די פאדערונג פון קאמענדאנט פון דער האר־טיגער וואך איז נישט קיין געזעצליכע. איהר דארפט האבען א פאטענט אויף'ן פערקויף פון דער מילך, אבער נישט אויפ'ן קויף.

537. שטיינבערג פון זגערזשער גאס.

געוויס וואלט בעסער געווען פאר אייך, ווען דער קאנטראקט וועט ווערען אריינגעטראגען אין דער היפאטעק.

538. שנאבער.

איהר מוזט אויסקויפען אומבעדינגט [illegible] פאטענט.

539. רודע.

אמת, מ'טאר טאקע נישט נעהמען קיין „אפ־טרעט־געלד" פון א לאקאטאר פאר א פערדינגענער דירה, אבער — זאל מען האבען די דרייסטקייט צו קאנסטאטירען א פאקט — זייט א געוויסע צייט ווערט אויף אזעלכע אנקלאגעס כמעט, ווי נישט רעאגירט.

מיר ראטען דעריבער אויך אייך נישט צו לויפען מיט קיין סקארגעס אין דער פראקוראטור נאר צו זעהן דורכצוקומען מיט'ן הויזהירט ווי ווייט מעגליך אויף א פרידליכען וועג.

Dr. Z. Rakowski

ספ. פאר אוירען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.

9 קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן א ן לעשניצע, זגעזשער 17 פון 10—11 און פון 2—4

דאס לעבען פון א יודישער אקטריסע

דערצעהלט פון דער בעריהמטער שוישפילערין עמיליע אדלער

געשריבען ספעציעל פאר'ן „נייעם פאלקסבלאט" פון זלמן זילבערצווייג

די קאזארמעס און די ציגעלנע זענען שוין פערטיג געווארען און די מאמע האט זיך גענומען צו א נייער אונטערנעהמונג. זי האט אנגעהויבען אויפ'ן מינסטער באקען פרישע „קנישעלעך" פון טייג און ציבעלעס מיט קעז ארער „פאבעלעך" פון געריבענע קארטאפעל. איך בין געווען דער רייבער און מעהר ווי איינמאל האבען זיך מיר ביים רייבען די קארטאפעל, וועלענדיג אויסרייבען דאס סאמע קלענסטע שטיקעל, צעריבען מיינע פינגער ביז בלוט און דאס בלוט פלעגט זיך צונויפמישען מיט די געריבענע קארטאפעל. איך פלעג אייניאך ארומוויקלען מיט פערבונדענע פינגער.

די יראניגע ארבייט פלעגען מיר טאן ביינאכט, ווארום דער מסחר פלעגט פארקומען פארטאגס. געוועהנליך פלעגט מיך די מאמע אנטאן דעם טאטענס שטיוועל, אנהענגען אויף מיר א קיישעל, וועלכען די קנישלעך און די „באבעלעך" זענען שלענגען איינגעוויקעלט אין פלאנעל. אז זיי זאלען נישט קאלט ווערען. איך פלעג אט אזוי גאנץ אפט, נאך נאכט, פערשלאפען, פארטאגס נאך, רעכט פינ־סטערלעך, געהן צו די בויערלעך, וואו ס'פלעגען שטעהן די קצבים און זייערע גלייכען און דארט פערקויפען מיין סחורה... אזוי ווי די בויערלעך זענען געווען אויף טרעפעלעך און ממילא העכער פון מיר און איך האב צוליב די גרויסע שטיוועל נישט געקאנט דארט דערגרייכען, פלעגט מיך מיין פעטער, א קצב, יעדעס מאל אויפהויבען אין דער הויך, ווען א קונה האט עפעס געוואלט...

א חוץ דאס צובייסען האב איך אויך געהאט מיט זיך בראנפען, וואס איך פלעג פערקויפען אין א גלעזעל, געווענליך דאס „קרעציגע גלעזעל". דאס גלעזעל האט געהאט צוויי שפענוגען פון אונטען און פון אויבען און אין דערמיט איז געווען דער פארעם. פון איין זייט, די גרויסע האט געקאסט 12 גראשען און פון דער אנדערער זייט, די קלייניע, האט נאר געקאסט א צעקסער. איך אליין האב דאר מיט זיך נישט פערנומען, נאר יעדעס מאל, ווען איינער האט געוואלט א טרונק בראנפען, דאט מיין פעטער איינגעגאסען, דערביי האט מיין פעטער אויך אכטונג געגעבען, אז פאליציי זאל נישט בעמערקען, אז איך פערקויף דעם בראנפען, וועלכער האט געשטאמט פון קרה (עסטרייך).

דערפון אליין האבען מיר אבער נאך נישט געקאנט ציהען קיין פרנסה און די מאמע פלעגט אין די פערמאכטע פערטיילען נאפט צווישען די בעקאנטע, און ווער איז אין שטעטעל נישט געווען קיין בעקאנטער? און ווער האט עס נישט געוואלט העלפען אן אלמנה?

III

די מאמע האנדעלט אין ווארשע — מיין ערשטע „ראל" אין תשעה־באב— איך ווארט אויף דער באהן, וועלכע פליהט פערבלאנדזשעט אויפ'ן וועג קיין ווארשע — „מילקע"

אנהויב הערבסט, בערך סוכות צייט, איז די מאמע, וועלכער ס'זענען נמאס געווארען די אלע געשעפטען, געפאהרען קיין ווארשא, צו איהרע קרובים זיך אן עצה האלטען, וואס זי זאל טון. א חבר'טע האט איהר דאן אן עצה געגעבען, אז זי זאל ווערען א סוחר'טע, זאל נעהמען זאקען, קליידלעך און דאס ארומטראגען איבער שטובען. די מאמע האט איהר געפאלגט און האט זיך 4 חדשים פערנומען אין ווארשא מיט'ן דאזיגען מסחר.

די גאנצע צייט זענען מיר, קינדער, געבליבען אין שטעטעל אליין און זיך דערנעהרט דערפון, וואס דער נאמען א שטיף־ברודער, א קצב, פלעגט אונז צושיקען פלייש און די מאמע פון מיינע גע־וועזענע חבר'טעס פלעגט אונז אפט בעזארגען מיט ארבעס, באבעס און קארטאפעל. זי פלעגט דערביי שטענדיג זאגען, אז ווען די מאמע וועט צוריקקומען, וועט זי שוין איהר בעצאהלען. מיין מאמעס טעטער פלעגט אונז איינמאל אין דער וואך צושיקען ברויט פאר דער גאנצער וואך, דאס ברויט פלעגט זי אליין באקען.

איך האב אנגעהויבען טראכטען, אז מען דארף טון תכלית'דיגע זאכען. איך האב מיר געשאפט 35 קאפיקעס, איינגעפאקט מיין ברודערל פון א יאהר 6 אין פערשידענע שמאטעס און טראנטעס, אז ס'זאל איהם נישט זיין קאלט און אזוי האבען מיר זיך ארויסגעזעצט אויף א שליטען צו פאהרען קיין וואמאשטש. מיין כוונה איז געווען, אז דורך דער בעמיהונג פון אונזער א דארטיגער קרובה זאל איך ווערען א שניידערין און מיין ברודער זאל ווערען א לערנ־יונגעל ביי א שניידער.

דער וועג פון טאמאשאוו קיין זאמאשטש געהט פארביי ארויף. איך האב מיין ברודערל צוגעדעקט ווי א פעקעל. פלוצלונג אבער האב איך דערפיהלט, אז דאס „פעקעל" איז פערשווונדען. איך האב געשריגען: א געוואלד! דער פוהרמאן האט אנגעשטעלט דעם שליטען, מען האט גענומען זוכען און געפונען דאס „פעקעל" (מיין ברודער) ליגען א רעכט שטיקעל וועג הינטער אונז אין שניי...

אין זאמאשטש זענען מיר געווען עטליכע וואכען. פון מיין פלאן איז גארנישט געווארען און מיין קרובה האט אונז צוריקגעשיקט קיין טאמאשאוו.

(המשך קומט)

פראנצויזישע גאסען־טענצערין

איז געווארן אן עגיפטישע פרינצעסין און ערמארדעט איהר מאן צוליב ירושה

א מערקווירדיגער ראמאן

איינער פון די מערקווירדיגסטע ראמאנען, א ראמאן, וואס האט אין זיין צייט אנגעמאכט א שטורם איבער אייראפא און איז דורכגעגאנגען דריי לענדער: פראנקרייך, ענגלאנד און עגיפטען, האט זיך די טעג געענדיגט אין קאירא, עגיפטען. דער ראמאן איז געווען פון א מיידעל, וואס האט אנגעהויבען איהר קאריערע אלס א טענצערין אויף די גאסען פון פאריז, איז געווארן אן עגיפטישע פרינצעסין, האט ערמארדעט איהר מאן אין דער האפנונג, אז זי וועט ירש'ענען זיינע מיליאנען און זיינע גרויסע גיטער, און איצט, ווען איהר שטורמישע לעבענס־געשיכטע איז אויסגעלאפטערט געווארען און העכסטען רעליגיעזען געריכט אין עגיפטען, איז זי געבליבען ארים, אהן א גראשען, און זי דארף ווידער אנהויבען פון אנפאנג, אויף די בולווארען פון פאריז.

דער מיידעלשער נאמען פון דער העלדין פון דעם ראמאן איז, מארגארעט אלבער. מארגארעט איז געבוירען געווארען ביי א זעהר ארימער פראנצויזישער פאמיליע. זי איז געווען איינע פון עטליכע קינדער, וועלכע זענען געשטארבען דריי מאל א טאג פון הונגער. אבער מארגארעט איז געווען א שעהן קינד, און עס איז געווען אין איהר פנים נישט ארייצוקוקען זיך. האבען איהרע עלטערן זיך באדעכענט, אז זיי קענען אויסנוצען די שעהנקייט פון זייער טאכטער. כדי צו קריגען א ביסען ברויט. זיי האבען זי ארויסגעשיקט אויף די גאסען צו טאנצען און בעטען נדבות. ווען דער עולם פלעגט דערזעהען דאס קליינע מיידעלע, שעהן ווי א מלאך, טאנצענדיג און אויסשטעלענדיג די הענטעלעך נאך א נדבה, פלעגען זיך נעהמען שיטען מטבעות.

אזוי האט מארגארעט אפגעלעבט ביז איהר 14־טען יאהר. אז זי איז אלט געווארען 14 יאהר, האט זי אוועקגעווארפען דאס טאנצען אין די גאסען און זי איז געווארען א טענצערין אין א קאבארעט. דא האט זי אלעמען בעצויבערט, קיין נאזענטע פערעהרער האבען איהר אויך נישט געפעהלט.

און איינמאל האט זי זיך בעקענט מיט א שעהנעם יונגענמאן, וועלכער איז געווען א מאהלער. ער איז געווען זעהר ארים, אבער מארגארעט האט איהם ליב געקריגען, זי האט זיך אויסגעדרעהט מיט'ן רוקען צו אלע איהרע רייכע פערעהרער און איז אוועק לעבען מיט'ן ארימען מאהלער.

ווי האבען אפגעלעבט איבער א יאהר צייט צוזאמען און מארגארעט האט געבוירען א קינד, א מיידעלע. אין גיכען איז דער מאהלער מיד געווארען פון איהר און האט זי מיט'ן קינד אוועקגעווארפען.

מארגארעט האט אריינגעגעבען דאס קינד אין א פינדעלהויז און איז אוועק צוריק אויף דער ביהנע. עס האט לאנג נישט גענומען און זי האט זיך ווידער געפונען אין געלד און לוקסוס.

איינמאל איז אין דעם קאבארעט, וואו זי האט געטאנצט, געקומען א מיליאנער, מיט'ן נאמען אנדרעי מעלער, און ער האט זיך פערליבט און דעם מיידעל פון משוגעת. מעלער האט זי געוואלט אריינגעהמען אין זיין הויכער געזעלשאפט, האט ער זי צוגענומען פון קאבארעט, האט געדונגען פאר איהר לעהרער, וואס זאלען איהר לערנען רעדען שעהן פראנצויזיש, און לעהרער, וואס האבען איהר געלערענט ווי אזוי צו האלטען זיך אנשטענדיג. מיט איין־ווארט — ער האט געמאכט פון איהר א „ליידי" און האט זיך שוין געגרייט מיט איהר חתונה צו האבען. אבער כמעט א טאג פאר דער חופה איז זי זיך מיישב און אנטלויפט פון איהם און האט נאך חתונה מיט איינעם א גרויסען ס. לארענט, וועלכער איז געווען א בעאמטער אין דער יאפאנעזישער אמבאסאדע אין פאריז.

לאריענט איז געווען רייך און קיין זאך איז פאר איהם נישט שווער געווען, כדי צו מאכען זיין הייבעל גליקליך. ער האט אפילו אראפגעטראגען איהר טאכטער, וואס זי האט געבוירען, פון דעם ארימען מאהלער, אבער לאנג האט זיין גליק מיט איהר נישט אנגעהאלטען. זי האט זיך פערבענקט צוריק צו דער ביהנע. קורץ, זי האט זיך מיט איהם גע־גט און אין גיכען האט זי שוין ווידער געטאנצט אויף איינער פון די פאריזער ביהנעס.

זי האט זיך אין גיכען בעקאנט מיט אן עגיפטישען פרינץ, און דא הויבט זיך ערשט אן די אמת'ע געשיכטע פון איהר ראמאן.

דער עגיפטישער פרינץ האט געהייסען אלי פאהמי בעי. דער איז געווען נאך א יונגערמאן, זעהר רייך, מיט א סך געלד אין מזומן און מיט גרויסע גיטער אין פראנקרייך און נאך גרעסערע אין עגיפטען. מען האט געשאצט זיינע עגיפטישע גיטער אליין אין 20 מיליאן דאלאר.

דער פרינץ האט אויך נישט געקענט בייסטעהן דעם צויבער פון דער מערקווירדיגער פראנצויזקע און ער האט זיך אויך פערליבט אין איהר ביז איבער די אויערען. ער האט איהר געמאכט א פארשלאג, זי זאל חתונה האבען מיט איהם, דער געדאנק צו ווערען אן עגיפטישע פרינצעסין איז מארגארעט'ן זעהר און זעהר געפעלען געווארען, און נישט נאר האט זי איינגעשטימט מיט איהם חתונה צו האבען, נאר זי האט נאך אפילו אנגענומען דעם מאהמעדאנישען גלויבען.

און עס האט זיך אנגעהויבען א לעבען פון לוקסוס, הוליאנקעס און רייזעס אין פערשידענע לענדער פון דער וועלט.

איינמאל איז מארגארעט, וועלכע האט זיך שוין איצט גערופען פרינצעסין פאהמי, געווען מיט איהר מאן אין לאנדאן. זיי זענען איינגעשטאנען אין דעם אריסטאקראטישען האטעל סאוואי.

איינמאל פארטאג האט זיך אין דעם צימער פון דעם פארל פלוצלונג דערהערט א שאס. מענשען זענען אנגעלאפען און זיי האבען דערזעהען פאר זיך א שרעקליך בילד: מארגארעט איז געשטאנען אין א נאכט העמד מיט א רויכענדיגען רעוואלווער אין איהרע הענד, און צו איהרע פיס איז געלעגען דער עגיפטישער פרינץ, טויט, אין א טייך בלוט.

מארגארעט איז ארעסטירט געווארען. זי האט אפילו נישט געפרובט לייקענען, אז זי האט עס דער־שאסען איהר מאן, אבער זי האט גע'טענה'ט, אז זי האט עס געטון אין זעלבסטפערטיידיגונג. זי האט ערקלערט, אז איהר מאן איז געווען א מילדער צולאזענער יונג און ער פלעגט איהר זעהר אפט שלאגען און אפילו סטראשען מיט'ן טויט. דאס מאל, האט זי גע'טענה'ט, האט ער זי אויך געשלאגען און ער איז געלאפען כאפען זיין רעוואלווער זי צו שיסען. אין זעלבסטפערטיידיגונג האט זי ארויסגע־כאפט איהר רעוואלווער און האט איהם פריהער דערשאסען.

אזוי האט זי גע'טענה'ט. דער פראצעס איז פארגעקומען אין לאנדאן, די אנגעקלאגטע האט נישט געהאט קיין שוועריגקייטען צו ברענגען עדות, וועלכע האבען בעוויזען, אז דער פרינץ איז טאקע געווען א שרעקליך אויסגעלאסענער מענש, אז ער פלעגט אפט ארייגפאלען אין ווילדער רציחה און רעמאלט איז ער געווען פעהיג אפילו צו טויטען א מענשען. דאס געריכט האט איהר פריינגעשפראכען.

איצט האט מארגארעט געמיינט, אז זי גע־פינט זיך אויפ'ן העכסטען שטאפעל פון איהר לעבען: ערשטענס, איז זי א פרינצעסין, צווייטענס, איז זי דאך איצט עפעס א מיליאנערשע. אבער זי האט זיך געגעבער ביטער אפגענארט.

אין דער צייט פון דעם פראצעס, האט דאס געריכט געפאדערט, אז זי, די אנגעקלאגטע, זאל ברענגען צום פראצעס, אלס בעווייז, די דאקומענטען וואס זי האט געקריגען פון איהר מאן, דעם פרינץ, זי האט אזוי געטון, עס איז געווען א גאנצער זאק מיט דימענטען, בריליאנטען און פערל. אויך מארגען נאכדעם ווי זי איז בעפרייט געווארען פון דער מארד־קלאגע, האט מארגארעט געשיקט איהרען א מענשען אין געריכט ארויסצונעהמען פון דארט איהר צירונג. אבער ווען איהר פערטרעטער איז געקומען אין געריכט, „האט מען איהם דארט דאס צירונג נישט געוואלט ארויסגעבען. עס האט פאסירט א גאנץ אומגעריכטע זאך: די עגיפטישע רעגירונג האט ארויסגעשטעלט טענות און האט געלייגט אן־ארעסט אויף דעם צירונג. פרינצעסין מארגארעט האט זיך געווענדעט צו די בענק און דארט געפונען, אז אלע געלדער, וואס זענען געלעגען אויף איהר מאנס נאמען זענען אויך אונטער־ארעסט. זי איז געלאפען קיין פראנקרייך איבערצו־געהמען די ירושה פון די גיטער — ערשט דא אויך אנ'ארעסט. און אין עגיפטען גופא זענען דאך דעם פרינצעס גיטער אודאי געווארען אונטער ארעסט בלויז דאס געלד, וואס איז געלעגען אין באנק אויף איהר אייגענעם נאמען, איז געווען פריי און זי האט עס געקענט בענוצען.

דער פרינץ האט איבערגעלאזט שוועסטער און די שוועסטער האבען גענומען קעמפען אין געריכט, אז די מערדערין זאל נישט קריגען די ירושה.

איז מארגארעט געפאלען אויף א פלאן. זי האט ארויסגעלאזט א קלאנג, אז זי איז שוואנגער און אז זי דארף ווערען מוטער. און אין דער שטיל האט זי אפגעמאכט מיט איינעם, וואס זאל פאר איהר קריגען א קינד, א יונגעלע, און מיט אלע נויטיגע דאקומענטען, אז דאס איז איהר קינד, געבוירען דא און דא, ווי עס פאר'ערט דאס געזעץ. און דערווייל איז זי אוועקגעפאהרען קיין עגיפטען צו קעמפען אין געריכט פאר דער ירושה.

אבער איהרע שוועגערינס האבען איהר דא, אין עגיפטען, אפגעטון א שרעקליך שפיצעל. זיי האבען ארגאניזירט א באנדע, וועלכע האט די מאר־גארעט צוגערויבט, און כ' האט זי מיט געוואלד געבראכט צו א דאקטאר, ער זאל זי אונטערזוכען, אויב זי שוואנגערט, אדער נישט. דער דאקטאר האט זי אונטערזוכט און האט ערקלערט, אז זי שוואנגערט נישט.

אין דער זעלבער צייט איז דער געהיימער פלאן מיט קריגען א פרעמד קינד און פאלשע דאקומענטען אין פראנקרייך אויך דורכגעפאלען. די פאליציי האט גאנץ איינפאך געכאפט דעם שווינדלער בעצייטענס און ער האט זיך מודה געווען און אזוי האט דער בלאף פון א „יורש" געפלאצט.

נאטירליך, ביי אזעלכע אומשטענדען האט שוין מארגארעט קוים געקאנט האפען צו געווינען דעם פראצעס אין עגיפטישען געריכט. דאס ערשטע געריכט האט איהר ענטזאגט, און דאס צווייטע אויך, און מיט עטליכע טעג צוריק האט איהר אויך ענטזאגט דער לעצטער און העכסטער געריכט פון עגיפטען.

דער פראצעס האט זיך געצויגען זעקס יאהר. נאטירליך, קאסטען אזעלכע פראצעסען גוט געלד, און אויך אזוי האט מארגארעט אויס־געגעבען ביז'ן לעצטען גראשען און איצט איז זי געבליבען — באטוש געהן בעטלען איבער די הייזער.

און דאס איז די מערקווירדיגע קאריערע פון א פאריזער ארימער מיידעל, וואס האט געראט דאס אומגליק געבוירען צו ווערען שעהן.

יודישע נייעס

לאנד־קאנפערענץ פון ספרדישע יודען

בעלגראד, (יט"א) דעם 28־טען און 29־טען מאי וועט דא פארקומען די לאנד־קאנפערענץ פון די ספרדישע יודען וואס וועט בעטראכטען די אקטועלע פראגען פון ספרדישע יודענטום. אויף דער קאנפערענץ וועלען געהאלטען ווערען רעפעראטען דורך די דעלעגאטען פון די באלקאנישע לענדער וועגען דער מאטעריעלער סאציאלער און קולטורעלער לאגע פון די ספרדישע יודען. ווי אויך וועגען דער מיטארבייט מיט דער יודישער אגענץ, ה' מ. פיק־טשאטא, פרעזידענט פון דער ספרדישער וועלט־ארגאניזאציע וועט אפגעבען א בעריכט וועגען דער לאגע פון די ספרדים אין א"י, סיריען, עגיפטען, איראק און פערסיען. די קאנפערענץ וועט צום סוף בעהאנדלען די פראגע פון אנ'ענגערער פעראייני־גונג פון די ספרדים אין פערשידענע לענדער.

דורכגעפאלען די קאמפאניע צו ליקווידירען דעם „ארט" אין סאוויעט־רוסלאנד

מאסקווע, (יט"א) דער אפיציעלער פארשלאג וואס איז איבערגעגעבען געווארען דעם רע־גירונגס־קאמיטעט „קאמזעט" דורך דעם „אועט" אין ווייסרוסלאנד און אויף אוקראינע, אז מען זאל ליקווידירען דעם סאוויעטישען „ארט" איז אויף א ספעציעלער זיצונג פון „קאמזעט" אונטער'ן פארזיץ פון פ. סמיראוויטש דעם וויצע־פרעזידענט פון סאוויעט־פערבאנד, אפגעווארפען געווארען. דער סאוויעטישער „ארט" וועט איצט דערווייטער פארזעצען זיין ארבייט אין סאוויעטען־פערבאנד אין פולען פער־נעהם.

40 יודישע סטודענטען פארשען די יודישע לאגע אין די שטעטלעך

מאסקווע, (יט"א) פערציג יודישע סטודענטען פון מאסקווער אוניווערזיטעט זענען ארויסגעפאהרען אין די יודישע שטעטלעך איבער ווייסרוסלאנד און אוקראינע, כדי אויסצופארשען דארט די עקאנאמישע פראצעסען און די לאגע פון די יודען. די פערציג סטודענטען זענען געשיקט געווארען דורך דעם „קאמ־זעט" וואס וועט לויט די רעזולטאטען פון זייער אויספארשונגס־ארבייט בעשליסען וועלכע מיטלען עס איז צוועקמעסיג אנצונעהמען כדי צו פערבעסערען די לאגע אין די שטעטלעך.

היישעריקען־געפאהר אין א"י נאך נישט פערביי

ירושלים, (יט"א) ארץ־ישראל דראהט ווידער אן אינוואזיע פון הייעריקען, גרויסע כמארעס הייעשריקען בעווייזען זיך, אין פערשידענע פונקטען אויף די גרענעצען פון לאנד, עס ווערען אנגענומען ענערגישע מיטלען, כדי צו קעמפען מיט דער געפאהר, עס זענען ארויסגעשיקט געווארען פאליציי־אויטאמאבילען מיט אפאראטען פון דראטלאזען טעלעגראף כדי צו אלארמירען און מאביליזירען אלע כחות נעגען די הייעשריקכמארעס.

דער מארד אין דער נאכט

(4

גרויסער שפאנענדער סענסאציאנעלער ראמאן

קאפיטעל דריי

טארטשינסקי'ס סברות

— א בלוי צלם'על? — האט דיקמאן פער־וואונדערט איבערגע'חזר'ט, — וואס הייסט עס?

— נישט איין צלם'ל, נאר דווקא צוויי... איהר זעהט?

טארטשינסקי האט ארויסגענומען פון טאש צוויי קליינע רוסישע צלם'לעך געפארבטע אויף בלוי. אינמיטען פון זיי זענען געווען זארגפעלטיג אויסגעקריצט דריי רוסישע אותיות „ס. ר. נ."

דיקמאן האט בעטראכט די צוויי בלויע צלם'־לעך פון אלע זייטען.

— וואו האט איהר זיי געפונען? — האט ער ערמאכט א פרעג געטון.

— איינעם אין דער טאש פון דער דערמאר־דעטער בלאנדינקע, און דעם צווייטען געבען דעם טויטען בעקפער פונ'ם מאנספערשוין... איך האב דאך איך געזאגט, אז דא איז עפעס דא א צו־זאמענהאנג אין די ביידע מארדען! אט איז נאך א בעווייז, אז איך בין גערעכט.

— מארגען, — האט דיקמאן ארויסגעמור־מעלט — וואס קאן עס בעדייטען?.. אפשר איז עס א שליסעל צו דער געהיימעניש...

— מיט איין ווארט, זעהט איך, איהר ווייסט אויך נישט, וואס די דאזיגע בלויע צאצקעס בע־דייטען? — האט טארטשינסקי א פרעג געטון.

דער שריפטשטעלער האט א שאקעל געטון מיט'ן קאפ:

— ניין... נאר איך האב א חבר פון גימנאזיום, א רוס, און ער וועט מיר אודאי קענען אויפקלערען וואס מ'מיינט מיט די צלם'לעך. אויב איהר ווילט, וועל איך איהם ווייזען.

— נעהמט איינעם, זיי זענען פון דעם זעלבען שניט, — האט דער אגענט פארויכטיג געענטפערט — און דערוויסט זיך ביי אייער חבר, וואס זענען עס פאר א הופצים... און איצט, הער דיקמאן, אז איך האב אייך געענטפערט אויף אלע אייערע פראגען, טא צי וואלט איהר מיר געקאנט ענטפערן אויף מיינע.

— מיט פערגעניגען... וואס ווילט איהר וויסען?

— דערצעהלט מיר גענוי אלץ, וואס עס איז פארגעקומען פון דעם מאמענט אן, ווי איהר האט דערוועהנט דעם רויטען פערשוין ביי דער פאסט ביז איהר האט געפונען זיין טויטען קערפער.

— אדרבא!

דיקמאן האט גענוי און באריכות אלץ דער־צעהלט, ווי עס איז געווען טארטשינסקיס פערלאנג, און יענער האט, נישט־איבעררייסענדיג, זיך צו־געהערט צו יעדען קלענסטען פרט.

ווען דיקמאן האט געענדיגט די מעשה, האט ער נאך איהם פערגעבען עטליכע פראגען, און די תשובות זיינע פערשריבען מיט בעזונדערע צייכענס אין זיין נאטיץ־ביכעל.

— איהר זאגט, אז דער רויטער האט געמאכט אויף אייך דעם איינדרוק פון א גוט־דערצויגענעם מענש?

— יא, ער האט גערעדט זעהר איידעל, אהן סימנים פון א נאסער־אקצענט.

— ווען א ווינער האט ער זיך געוועגדט צו אייך?

— ס'איז געווען נאך צוועלף.

— הייסט עס, אז דער מארד איז בעגאנגען געווארען צווישען האלב איינס און איינס ביינאכט?

— כ'מיין אויך אזוי... ווייל ווען מיר האבען געפונען דעם דערמארדעטען, איז ער נאך געווען ווארעם! — האט דיקמאן מיט א ציטערען גע־ענטפערט.

— איהר האט געזאגט, אז דער דערמארדעטער איז פריהער געווען אויפגערעגט, אזוי אז ער האט זיך פאר אייך געשראקען?

— ער איז געגאנגען א דריי שריט ווייטער פון מיר, און די גאנצע צייט געהאלטען די האנד אין דער טאש פון זיין מאנטעל.

— יא, איך האב געפונען ביי איהם א רעוואל־ווער אין טאש — האט טארטשינסקי גלייכגילטיג בעמערקט — אבער איך האב ביי איהם, חוץ דעם בלויען צלם'ל, נישט געפונען קיין שום ווערט־זאך.

— א ווערט־זאך?... וואס מיינט איהר?

— כ'מיין, למשל, דאקומענטען, צירונג, געלד... עפעס האט ער דאך געמוזט מיטהאבען מיט זיך.

— פארוואס?

טארטשינסקי האט א ציה געטון מיט די פלי־צעס:

— ווען ער וואלט נישט מיטגעהאט קיין ווערט־זאכען, וואלט ער דאך נישט מיטגענומען קיין רעוואלווער.

— ער האט איהם מיטגענומען אויפ'ן פאל, ווען ער וואלט זיך בעגעגענט מיט באנדיטען אדער כוליגאנעס...

— ניין, — האט מיט זיכערקייט דערקלערט דער געהיים־אגענט — איך רעכען נישט אזוי... ער האט זיך בכיוון איבערגעטון, כדי מ'זאל איהם נישט חושד זיין, אז ער האט ביי זיך א סך געלד. א בראדיאגע, וואס שלעפט זיך ביינאכט ארום אין די הינטער־גאסען, קאן פערטיידיגען מיט זיך נאר די פאליציי און אין א פאל קאן א רעוואל־ווער נישט ברענגען קיין נוצען.

— פארוואס!? — האט זיך דיקמאן נישט אונטערגעגעבען.

— ווייל מען וואלט איהם ארעסטירט און אין קאמיסאריאט, וואלט מען זיך שנעל דערוואוסט, ווער ער איז אין דער ווירקליכקייט. ניין, פריינד מיינער, וואס מעהר איך טראכט אריין אין דעם ענין, קום איך צום אויספיהר, אז ער האט געטראגען מיט זיך א ווערט־זאך... און דאס בעשטעטיגט מיין טעאריע.

— ס'ארא טעאריע?

— אז מען דארף אנהויבען צו זוכען פון די בלויע צלם'לעך!

(פארטזעצונג קומט)

קלאַנג=פילם=טעאַטער
„MIMOZA“
Kilińskiego 178.

היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסע פרעמיערע!!!
עס ווערט דעמאָנסטרירט דער גרויסער קלאַנג=פילם
דער ים=רויבער

פאַספּאַרטוס און פרײַ-בילעטען אונגילטיג. נישט קוקענדיג אויף די גרויסע קאָסטען פון בילד זענען די פרײַזען פון די פּלעצער נישט געהעכערט. אנהויב פון די סעאַנסען אין וואָכען-טעג 5.30, שבת, זונטאָג און חגאות 3.30 נאָכמ.

איז דער 7 קלאַסיגער שולע פון
יצחק גאָלדבערג
Aleja I Maja 16, Tel. 127-98

ווערן אנגענומען איינשרייבונגען פון תלמידים צום נייעם שול-יאָר 1930/31

די דאָזיגע שולע, וועלכע האָט זיך שוין זייט יאָהרען לאַנג קונה שם-געווען אַלס מוסטערהאַפטע צווישען דער אַרט לעהר-אַנשטאַלטע און אונזער שטאָט — ווערט פון נייעם שול יאָהר אָן אי״ה ווידער אָוועקגעשטעלט דורך נייע פעדאַגאָגישע קרעפטען פון לעהרער ספּעציאַליסטען און מלמדים מומחים, יראים ושלמים אויף דער העכסטער מדרגה פון איהר אויפגאַבע די גרעסטע ענערגיע און אָנשטרענגונג וועלען אָבער פּערוועדעט ווערען אויף למודי קודש: חומש-רש״י, נ״ך, שלחן-ערוך, משניות און גמרא מיט תוספות, ווי אויך לשון קדש און דקדוק.

אויסער די כתות און קלאַסען פאַר די שול-פליכטיגע תלמידים, איז אין דער שולע ספּעציעל איינגעאָרדענט אַ קלאַס פאַר אָנפענגער, וועלכע אונטערליגען נאָך נישט קיין שול-צוואַנג, עווענטועל פאַר אונגעפעהר 6 יאָהריגע קינדער. און אויך בנוגע אָט די „תינוקת של בית רבן“ ווערט אין דער דאָזיגער לעהר-אַנשטאַלט ענטפאַלטעט אַ קאָלאָסאַלער ערפאָלג סיי אין די למודים סיי אינ׳ם עכט יודישען חינוך.

„אָרט“ געזעלש. צו פערשפרייטען מלאכה און ערד-אַרבייט צווישען יודען „אָרט“ אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 27, טעלעפאָן 111-23.

היינטיגן דאָנערשטאָג, דעם 29. מאַי, 11 אַ זייגער פאַרמיטאָג קומט פאָר אין לאָקאַל פּאָלודניאָוואַ 52
די פייערליכע עפנונג
פון 1-טען יוד. מעכאַנישען לויז-וועבעריי-קאָאָפּעראַטיוו, געגרינדעט דורך דער איניציאַטיוו פון דער געזעלשאַפט „אָרט“, צו וועלכער עס ווערען איינגעלאַדען אַלע מיטגלידער, סימפּאַטיקער און פרײַנד פון „אָרט“ אין לאָדז.
7077

Z PRAWAMI SZKÓŁ PAŃSTWOWYCH
Gimnazjum Żeńskie
Eug. Jaszuńskiej - Zeligmancowej
ul. POŁUDNIOWEJ 18, Tel. 168-82

איינשרייבונגען פון קאַנדידאַטקעס נעהמט אָן דער סעקרעטאַריאַט טעגלין אין די לעהר-שעה׳ן און פון 5–7 נאָכמיטאָג.

מאָדערנע עלעקטרישע
=זשיראַנדאָלען=
אייגענער אויסאַרבייטונג צו די ביליגסטע פּרײַזען פון 20 זל. אָן

זשאָרובקעס די בעסטע מאַרקעס 30 פּראָצ. ביליגער ווי איבעראַל

דעטעקטאָרען די בעסטע קאָנסטרוקציעס צו זעהר ביליגע פּרײַזען

וויכטיג פאַר ליפּניקעס!
ספּעציעלע טאַשען-דעטעקטאָרען דאָס לעצטע וואָרט פון ראַדיאָ-טעכניק ווי אויך אַלע זעמטליכע ראַדיאָ-צובעהערע.

בעמערקונג: יעדערער וואָס קויפט ביי מיר אַ זשאָרובקע בעקומט אַ קופּאָן, באַזאַמלען 25 קופּאָנעם גיב איך בחנם אַ טאַשען-דעטעקטאָר

מ. זענדעל, פּלאַץ וואָלנאָשטשי 9 פּר. נעבען מאַ״ק רוג גאַמאָטיעסקאַ

א ווּאוינונג
פון 3 צימער און קיך מיט בעקוועמליכקייטען אין דער געגענד פון ברושינער, פּראַנציסקאַנער, זגערזשער אָדער פון דער אומגעגענד פון באַלוד געזוכט. אָפּערטען אונטער D. K. אין „נייעם פאָלקסבלאַט“.
7081

LEKARZ DENTYSTA
ש. ליבערמאַן
צאָהן-כירורג
11 ליסטאָפּאַד (קאָנסטאַנטינער) 46, טעל. 172-06.
נעמט אָן פון 1–7 אָוונד
צו לעטשניצע - פּרײַזען.

א ביורא-
איינריכטונג
מיט אַ גלעזערן-ווענטעל ווערט געזוכט צו קויפען. צו ערפאַהרען צעגעלניאַנאַ 3 וו. 7

עס ווערט געזוכט קוואַליפיצירטע
מאַשין-ביינערינס
צו סוועטערס ביי נאַפּטולעוויטש ווסכאָדניאַ 34 פּאַרטער אין טויער.

צו פערקויפען אַ נייע
גאַבינעטמאַשין
זינגערס זעהר ביליג. מעקלערס געוואָגשען. צו ערפאַהרען אוערבאַך נאָוואָמיעסקאַ 21 וואָל-זען-געשעפט.

אַ פּראָנטאָווע קעלער
אויף דער נאָוואָמיעסקאַ איז פון זאָפּאָרט צו פערדינגען. אויך איז אַ וואָוינונג איבערצוגעבען. צו ערפאַהרען ביים ווירט ווסכאָדניאַ 2

בוכבינדער און דרוקער
קענען זיך שוין מעלדען פּעטריקאָווער 35

Dr. med.
G. Gersztajn
ספּעציאַל-אַרצט
אויגען קראַנקהייטען
Traugutta 12
(טראַוגוטאַ 12)
Telefon 175-10
נעמט אָן פון 11 ביז 1 נאָכמ. און פון 7 ביז 8 אָוונד

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 51-78
הויט און וענערישע קראַנקהייטען און ליבשאַפט-לאַזיגקייט בעמט אָן פון 4—7 אין אָוונד

Dr. W. ŁAGUNOWSKI
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych
przeprowadził się na ul.
Piotrkowskiej 70
róg Traugutta).
Przyjmuje od 8[30] do 10[30] rano, od 1-ej do 2[30] pp., od 6 do 8[30] wiecz.
w niedziele i święta od 10 do 1-ej.

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאָלאָג אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאָן 134–72
נעמט אָן אינדערהיים פון 2-3 פ. מ. פון 7 9 נ. מ.
אין קליניק „סאַנאַטאַ“ אָגראָדאָווע 10 פון 12–1

TOWARZYSTWO DLA HANDLU i PRZEMYSŁU
„NAFTOCHEM“
SP. Z O. O. W WARSZAWIE
ODDZIAŁ w ŁODZI
UL. NOWOMIEJSKA Nr. 4, telefon 101-74.

עמפּפעהלען פון לאַגער אין הורט-פערקויף (פאַסער) אָריגינאַל קאַווקאַזער
רויזע=אייל און קאַסטאָר=אייל
צו בעקומען אין איינצעל-פערקויף אין פאָלגענדע פערקויפסשטעלען:

חאַלבאַ-סקאַ	24	ווײנבערג
אַלטען מאַרק	1	לייזעראָוויטש
„ „	5	וורצלאַווסקי
„ „	6	מאַלענבערג
„ „	15	כאַראַש
בזשעזשינסקאַ	9	רייבענבאַך
„	11	צוקער
„	42	ראָזמאַריטי
זגערזשער	26	דאַברונסקי
„	35	דזיענציאַרסקי
אַלעקסאַנדראָווסקאַ	48	דזיענציאַרסקי
קאָנסטאַנטינער	42	זאַנדמאַן
שקאָלנאַ	21	זלאָטניק
פּאָלודניאָוואַ	16	גרינפעלד
זאַוואַדזקאַ	19	ענגעל
נאַחראַט	74	שימקאָווסקי
רזשגאָווסקאַ	2	קאַפּלאַן
„	3	שטיינבערג
נאָוואָ-זאַרזשעווסקאַ	22	פּראַבאַלאָווסקי
פּאַביאַניצקאַ	1	מאַרשאַל

וויכטיג פאַר לעטניקעס!!
די ערשטע לאָדזער גום בעקאַנטע
פאַבריק פון פאַטענטירטע פעלד-בעטען
מאַכט בעקאַנט, אַז צוליב׳ן קריזיס האָבען מיר פערקלענערט די פּרײַזען פון אונזער אויסאַרבייטונגען ווי: פעלד-בעטען 14 זל., פעלד-בעטען מיט ווענטלעך 18 זל., לעזשאַקעס פון 8 זל. אָן, טאַבאַרעטקעס 3 זל., האַמאַקעס פון 9 זל.
אונזערע פעלד-בעטען זענען פערזעהען מיט דער שוץ-מאַרקע „Palma-Patent“, פאַר וועלכע מיר גאַראַנטירען אויף פיל יאָהרען.
אכטונג: פאָדערט איבעראַל פעלד-בעטען נור מיט דער מאַרקע „Palma - Patent“ מיט אַכטונג
„PALMA-PATENT“
פירמע
אינה. **שוואַרצאָווסקי**
פּולנאָצנאַ 24, טעל. 131-85
בעמערקונג: פאַר פּראָווינצער — בעדייטענדע ראַבאַטען

זאָלען אַלע סוחרים, פאַבריקאַנטען,
האַנדווערקער און קליינהענדלער וויסען,
אַז מען ברויכט נישט שטעהען אין די רייהען שעה׳ן, ווען מען וויל ערלעדיגען אין סאָנד גראָדזקי אַ סאַנדאָווע ספּראַווע, דען פאַר אַ קליינע פאַר זלאָטעס ערלעדיגט שנעל און פּינקטליך די ניי-געעפנטע
ביוראַ „VESTA“
43 צעגעלניאַנאַ 43
אויך פּראָטעסטירטע וועקסלען ווערען אָנגענומען אויף אייגענע קאָסטען. בעמערקונג: קלאַגע-זאַכען ווערען ערלעדיגט אין משך פון צוויי טאָג.
סאַנדאָווע זשעשקעס ווערען פערקויפט צו מינימאַלע פרײַזען און מ׳ברויכט נישט צו שטעהען אין קיין רייהען.

ווענערישע- כירורגישע קליניק
„SANATO“
אגראָדאָווע 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאַס
ערצטליכע אויפזיכט
איבער דער מוטער און קינד.
פּרײַזען פון געבורט
אין 2-טע קלאַס צוזאַמען מיט פּערהיטונגס-מיטלען
200 זל.

הולך בתום ילך בטח,
ומעקש דרכיו יודע

גויל אלו וקיעי, קני כל חורש	תא:
דין אלו ימי וכל מי כנישו	תא:
דירי ארעא ספרי ורשמי דשו	תא:

קענען נישט איבערגעבען דאָס רעעלקייט פון דער אַלט - בעוואוסטער רעכטסקאָנסולטאַנטען-ביוראַ פון ה׳
מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17
(זאַכאָדניאַ 52) טעל. 148-79
וואו עס ווערט פּינקטליך ערלעדיגט, געווי-סענהאַפט געשריבען אַלערליי בּיטעס: ציווילנע, קאַרנע, האַנדלאָווע, אַפּע-לאַציעס, אַדוואָקאַטישע, סלאָוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פּוילען, ווענען דירות אין אָרדזשאַנד ראַזיעמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. מיט אַכטונג **ד. מאַנעלאַ,** פּעטריקאָווער 17.

א לאַנגיעהריגער געוועזענער
מיליטער = בעאַמטער
ערטיילט אינפאָרמאַציעס אין מיליטער-ענינים, גיט פערשידענע עצות, ספּעציאַליסט פון ביטעס פאַר איינציגע עם יוצרס.
ב. מאַן פּיעטריקאָווער 10

צאָהן-אַרצט
St. Gelberg
וואוינט יעצט
Zawadzka 14, tel. 108-33
נעהמט אָן פון 10–2 און פון 4–7

---

44 וויכטיג פאַר לאָדז 44
און אומגעגענד!
זאָל יעדער וויסען, אַז
מעבעל
שעהן, גוט און ביליג בעקומט מען נור ביי דער פירמע
Ch. ŁAZNIK
GDAŃSKA (Długa) 44, tel. 162-55
44 בעמ.: איך קויף אויך און פערקויף פּקרס. געניצטע מעבעל, דיוואַנעס א. ז. וו. קומט און איבערצייגט אייך! 44

חכם מה הוא אומר?
מה העדות והחוקים והמשפטים
אַז די ווילסט וויסען אַ תירוץ זאָלסטו קומען אין די
ביוראַ „עקספּרעס“
וועלכע געפינט זיך אויף פּיעטריקאָווער 16 און פּאָלודניאָוואַ 3, אונטער דער אָנפיהרונג פון די ה״ה דרעסלער און סקאַטשילאַס, וועלכע זענען בעקאַנט אַלס ספּעציאַליסטען פון מאַכען פון פּראָטעסטען בעלד.
ס׳ווערט ערלעדיגט זעמטליכע סאָנדאָווע ספּראַוועס, ווי: קלאָוזולעס ואַבעזפּיעטשעניעס, אַובילעניעס ווי אויך סקאַרבאָווע און אַלערליי מיליטער-ענינים. ס׳ווערען ערלעדיגט פערשידענע דירות-אַנגעלעגענהייטען, איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען, גאַראַנטיע פאַר רעעלע בעהאַנדלונג.
בעמערקונג: פאַר אונבעמיטעלטע אומזיסטע בע-ראַטונגען טעגליך פון 2–3 נאָכמיטאָג.
ביוראַ „EXPRESS“ פּעטריק. 16, טעל. 168-59

טליתים=פאַבריק
אויסאַרבייטונג פון וואָלענע, האַלב-וואָלענע, זיידענע טליתים כמו טערקישע, קאַלאָמעיער, ווי אויך טליתים קטנים, הורט און דעטייל מיט אויספּערטיגונג, אויך גאַרטלען, שפּאַניעס און ציצית
צו בעקומען ביליגער ווי איבעראַל, ביי
א. ח. ציטרינאָווסקי, קאַמיעננאַ 1,
אין טויער, פּאַרטער, קומט איבערצייגט אייך!
ס׳ווערען אויך אָנגענומען אַלטע טליתים צום וואַשען

Dr. Med. NIEWIAŻSKI
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע.
אנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
נעמט אָן פון 8–11 פאַרמ. און פון 5–9 אָוונד.
זונטאָג און יום-טוב פון 9–1 פאַרמ.
בעזונדערע וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

אַבאָנעמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ 6–זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד — 8 זל.
פאַר׳ן אינהאַלט און טערמינען פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען ביי טאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו״ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ „ 60— „ „ „ 4 „
נאָכ׳ן טעקסט—12 „ „ „ „ „ 18— „ „ „ 8 „
פאַר אַ מילימעטער-שורות: אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat“. Piotrkowska 21.